VATAN TUYG`USI HAR NARSADAN USTUN

O'ZBEKISTON "MILLIY TIKLANISH" DEMOKRATIK PARTIYASI

MILLIY TIKLANISH

19 (28) 2009 йил 13 май, чоршанба ● Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси e-mail: milliyt@sarkor.uz

Жамият таянчи

Ҳар томонлама етук фарзандларни вояга етказишда оила муҳим рол ўйнайди. Шу боис мамлакатимизда ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

➔ 3-бет

Чорсу

Жаҳон цивилизацияси ривожига улкан ҳисса қўшган, ҳақли равишда "Шарқ дарвозаси" деб ном олган, халқимизнинг ғурур ифтихори бўлмиш азим пойтахтимиз Тошкент шаҳрининг миллий давлатчилигимиз тарихида ва ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти беқиёсдир".

➔ 5-бет

Оила — жамият ва давлатнинг асосий бўғини

Оила ва унинг жамиятдаги ўрни масаласини ҳуқуқ, тарих, социология, психология, педагогика, демография, этика сингари фанлар асрлар мобайнида ўрганиб келган.

➔ 6-бет

MT БУГУНГИ СОНДА:

ПАРТИЯ ҲАЁТИ ВА ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ 2-бет
- Аниқ таклифлар ва лойиҳалар
- "Ёшлар қаноти"

ЎзМТДП ДАСТУРИ — АМАЛДА 3-бет
- Тарғибот кўлами кенгаймоқда
- Глобал жараёнлар ва маънавият

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ 4-бет
- Диний ақидапарастликка қарши кураш
- Орол — умумсайёравий фалокат

МАЪНАВИЯТ 5-бет
- Ёшлар маънавиятини юксалтириш
- Миллий қадриятлар
- Битирувчилар касбга йўналтирилади

ЖАРАЁН 6-бет
- Ёш ҳамкасбимга "айтув"ларим

ХАЛҚАРО ҲАЁТ 7-бет
- Беқарорлик таҳдиди
- Мадрид
- Дунёдан дараклар

МАДАНИЯТ 8-бет
- Шоён санъат кошонасида
- Турфа олам

Ватанимиз ёшлари замонавий билимларни эгаллашмоқда

ИЖРОИЯ ҚЎМИТАДА

Долзарб масалалар муҳокама қилинди

ЎзМТДП МК Ижроия Қўмитасининг куни кеча бўлиб ўтган навбатдаги йиғилишида мамлакатимиз ва Марказий Осиё минтақасида кечаётган жараёнларга нисбатан партия позициясини белгилаш ва шу йилнинг декабрь ойида Парламент ҳамда халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига бўлиб ўтадиган сайловларга тайёргарлик кўриш масалалари муҳокама қилинди.

Кун тартибидаги биринчи масала юзасидан сўзга чиққан ЎзМТДП МК Ижроия Қўмитаси раиси А.Турсунов Ўзбекистон истиқлолнинг илк дастлабки йиллариданоқ давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан миллий манфаатлар устуворлигини таъминлаш сиёсатини ишлаб чиқиб, ўтган йиллар давомида буни муваффақиятли амалга ошириб келаётганини алоҳида таъкидлади. Мамлакатимиз узоқ яқин давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан икки томонлама ва кўп томонлама ўзаро ишонч ва манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйган. Айниқса, Марказий Осиёда барқарорликни таъминлаш, минтақадаги барча муаммоларни ўзаро ҳурмат ва келишув асосида ҳал қилиш, шунингдек, Афғонистонда тинчлик ўрнатиш бўйича давлатимиз раҳбари ташаббуслари бугун ҳаётда ўз ижобатини топмоқда. Ушбу масалаларни ҳал қилишда минтақада яшаётган барча халқларнинг келажаги ва манфаатларини ҳисобга олиш мамлакатимизнинг қатъий позициясига айланган. Айни шу масалалар юзасидан ЎзМТДП ташкилотларида ишлаб чиқилган иш режаларини собит қадамлик билан амалга ошириш бугунги кунда партиямиз олдида турган асосий вазифадир ҳамда биз умуммиллий масалаларга ўзимизни бевосита дахлдор деб яшашимиз керак, — деди партия раҳбари.

Кенг жамоатчиликни, айниқса партиянинг ижтимоий қатламини сиёсий фаоллигини ошириш, мамлакатимиз миллий манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳар бир фуқарода, ёшларда мустақил ва мустаҳкам позицияни шакллантириш зарурлиги йиғилишда алоҳида қайд этиб ўтилди.

Кун тартибидаги шу масала юзасидан партия МК Ижроия қўмитаси иш ва чора-тадбирлар режасини белгилади.

Ижроия қўмита йиғилишида жорий йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтадиган сайловга тайёргарлик кўриш масаласи ҳам кенг ва атрофлича кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан ЎзМТДП МК Ижроия қўмитаси аъзоларидан А.Маматов, Ж.Сафоев, Ш.Умарова, У.Муҳаммадиев, У.Жальменов, А.Эшмуродов ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазалари ва таклифларини билдиришди.

Йиғилишда муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди ва ижро учун жойлардаги партия ташкилотларига етказилди.

Ташриф самарали бўлди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Корея Республикаси Президенти Ли Мён Бак 12 май куни Самарқанд шаҳрига ташриф буюрдилар.

Олий мартабали меҳмон қадим шаҳарнинг муаззам тарихий обидалари билан танишувни Мирзо Улуғбек расадхонасидан бошлади. Ўз даврининг етук алломаси бўлган бу зотнинг илмий мероси бугунги кунда ҳам юксак қадрланади. Мирзо Улуғбек илми нужум бобида тенгсиз олим бўлгани баробарида, илм-фаннинг бошқа соҳаларини ҳам чуқур ўзлаштирган, айни пайтда улкан салтанатни бошқарган. Ли Мён Бак Мирзо Улуғбекнинг ҳаёти ва илмий мероси билан таништирилди.

Президентлар Афросиёб музейи, Регистон мажмуи ва Гўри Амир мақбарасини бориб кўрдилар.

Ли Мён Бак Регистон мажмуида миллий ҳунармандлик буюмлари кўргазмасини кўздан кечирар экан, машҳур Самарқанд қоғозига эътибор қаратди. Қадимда шаҳар ҳунармандлари тут новдаси пўстлоғидан қоғоз ишлаб чиқарган. Гарчи, бугун саноатда замонавий техника ва технологиялардан фойдаланиш кенг йўлга қўйилган бўлса-да, самарқандлик усталар ота мерос ишини давом эттирмоқда. Уларнинг икки минг йил давомида бузилмай турадиган маҳсулотига сайёҳлик фирмалари ва ҳатто хорижий компаниялар ҳам буюртма беради. Жанубий Корея раҳбарида Самарқанд қоғозининг кашф этилиш тарихи, тайёрлаш технологияси қизиқиш уйғотди.

Олий мартабали меҳмон инсоният даҳосининг тимсоли, меъморлик санъатининг юксак намунаси бўлган Самарқанд обидалари ўзида катта таассурот қолдирганини, бу кўҳна ва навқирон шаҳар зиёрати бир умр ёдида қолишини таъкидлади. Ўзбекистонда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатни ҳар томонлама ривожлантириш билан бир қаторда, миллий-маданий қадриятларни тиклаш, осори-атиқаларни асраб-авайлаш, қадимий обидалар атрофини ободонлаштириш борасида улкан ишлар амалга оширилганига гувоҳ бўлганини қайд этди.

Корея Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикасига давлат ташрифи ҳар томонлама самарали бўлди, дейиш учун барча асослар бор. Ташриф асносида давлатлараро миқёсда, вазирлик ва идоралар даражасида кўплаб ўзаро манфаатли келишувларга эришилди. Дўрмон қароргоҳида имзоланган ҳужжатлар икки томонлама муносабатларнинг ҳуқуқий асосини янада мустаҳкамлаган бўлса, Ўзбекистон-Жанубий Корея бизнес-форуми инфратузилмани ривожлантириш, йирик ишлаб чиқариш корхоналарини модернизация қилиш, минерал ресурсларни ўзлаштириш, ишлаб чиқаришнинг янги турларини йўлга қўйиш, транспорт соҳасида ҳамкорликка оид ва бошқа қатор келишувлар билан якунланди. Буларнинг барчаси Ўзбекистон билан Жанубий Корея ўртасидаги ҳамкорликни янги босқичга кўтаришга хизмат қилади.

Шу билан Корея Республикаси Президенти Ли Мён Бакнинг Ўзбекистон Республикасига давлат ташрифи якунига етди.

Воҳид ЛУҚМОН,
Ғолиб ҲАСАНОВ,
ЎзА мухбирлари

9 МАЙ — ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

Хотира ва Қадр

тушунчалари ЎзМТДП тадбирларида ҳам акс этмоқда

Инсон умрининг мазмуни, унинг бошқалар қалбидан жой олиши, қадр ва эътибор топиши билан мукаррамдир. Боиси, бунда меҳр-оқибат, мурувват, ҳурмат-иззат, саховат деб аталмиш тирикликнинг энг олий қадриятлари мужассам.

Ҳар йили Хотира ва қадрлаш кунида буни яна бир бора дилдан ҳис этамиз. Шу боисдан ҳам бу кунда уруш ва меҳнат фахрийлари, кекса ва ногиронлар ҳолидан хабар олиш, уларга эътибор кўрсатиш эзгу анъанага айланган.

Айтиш керакки, истиқлол йилларида бу кун ҳақиқий маънода инсон қадри ва хотирасига нисбатан адолатни тиклаган, асл ҳақиқатни ўзида мужассам этган тарихий санага айланди. Хотира ва қадрлаш – инсон ақл-заковатининг бетакрор маънавий неъматлари, тирикликнинг азалий мезонларидир. Бу мезонларнинг партиявий ғоя ва мақсадлар билан уйғунлашиб кетганлиги ва муштараклиги эса ҳар биримиздан уларнинг умри боқийлиги ва яшовчанлигини халқимиз маънавий ҳаётидан янада чуқурроқ жой олишини таъминлашга ҳисса қўшишга ундайди.

Ушбу сана муносабати билан партия ҳудудий ташкилотлари томонидан жойларда тадбирлар, маданий-маърифий учрашувлар ўтказилди.

Шундай тадбир ЎзМТДП Тошкент вилояти кенгаши томонидан Хотира майдонида ташкил этилди. Ушбу тадбир "Хотира ва қадрлаш куни – ўзаро меҳр-оқибат намунасидир" деб номланди. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, меҳнат фахрийлари, партия фаоллари билан бўлиб ўтган мазкур тадбирда икки аср юкини елкасида тутиб, сизу бизга тинч ва осойишта, дориламон кунларда яшаш саодатини тутқазган нуронийларга иззат-икром кўрсатилди.

Дастлаб йиғилганлар Мотамсаро она ҳайкали пойига гулчамбар қўйишди ва ўтганлар ёдига бир дақиқа сукут сақладилар.

Унда сўзга чиққан ЎзМТДП вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Абдужаббор Сайдуллаев Ватанимиз тинчлиги, шу тинчлик учун жонини фидо, кўксини қалқон қилганлар хотираси ҳамиша муқаддас эканлигини таъкидлади.

(Давоми 2-бетда)

МУНОСАБАТ

Миллий манфаатлар ҳамиша устувор

Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан эълон қилинган 9 май – Хотира ва қадрлаш куни бутун мамлакатимизда кенг нишонланди. Давлатимиз раҳбари байрам куни журналистлар билан суҳбатда ушбу санани халқимиз ва мустақил юртимиз тарихи, бугуни ва келажагида тутган ўрни ва аҳамияти, тарих синовларидан зарур хулоса ва сабоқлар чиқариш хусусида ўз фикрларини билдирди. Айниқса юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва осойишталикни сақлаш ва қадрлаш, узоқ-яқин қўшниларимиз билан ўзаро ҳурматга асосланган манфаатли ва дўстона алоқаларни давом эттириш, хусусан, ён қўшнимиз Афғонистонда вужудга келган мураккаб вазиятни юмшатиш, жафокаш афғон тупроғида тинчлик ўрнатиш бўйича бир қатор таклифларни илгари сурдилар.

(Давоми 4-бетда)

ALOQABANK – ЮКСАКЛИККА ИНТИЛГАНЛАР УЧУН

ПАРТИЯ ҲАЁТИ ВА ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ

9 МАЙ — ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

Хотира ва Қадр

тушунчалари ЎзМТДП тадбирларида ҳам акс этмоқда

(Давоми. Боши 1-бетда)

Иккинчи жаҳон уруши йилларида фронт ортида меҳнат қилган Олим ота Абдураҳмоновнинг хотиралари йиғилганларнинг эътиборини тортди: - Юртимиз мустақиллиги ва озодлиги, одамларимизнинг тинч ва осойишта ҳаёт кечираётганини кўриб, кўнглидан бу кунларга шукроналик туйғуси ўтади, - деди отахон. - Бу машъум уруш неча-неча миллионлаб юртдошларимиз ҳаётига зомин бўлмади дейсиз. Унинг халқлар ва инсонлар ҳаётига ва тақдирига келтирган фожиали оқибатлари орадан ярим асрдан зиёд вақт ўтса-да ҳамон сезилади. Урушнинг ана шундай даҳшатларини кўрган инсоният учун тинчлик ва осойишталик ҳамиша азиз ва қадрли бўлиб қолади.

Дарҳақиқат, тинчликнинг қадрига етиш, уни эъзозлаш ва авайлаб-асраш тушунчаларини фарзандларимизнинг қалбига чуқур сингдиришда ҳаётий тажрибага эга, умр деб аталмиш мураккаб йўлнинг аччиқ-чучугини тотган кексалар ўгитлари жуда муҳимдир.

Хотира хиёбонидаги тадбирдан сўнг иштирокчилар "Шаҳидлар хотираси" мажмуасига ташриф буюрдилар.

— Биз ёшларга истиқлол йўлида курашган аждодларимизнинг улуғ ишлари ибрат мактабидир, - дейди ЎзМТДП вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони бош мутахассиси Эржан Нисанқулов. — Бугунги тадбирда бевосита фахрийлар билан биргаликда партиямиз фаол ёшлари иштирок этганлиги уларнинг заворли тарих саҳифаларидан аччиқ ҳақиқатларни англаш йўлида яна бир муҳим омил бўлди деб ўйлайман.

Ушбу сана муносабати билан ЎзМТДП Янгийўл туман кенгаши томонидан ҳам тумандаги 44-мактабда тадбир бўлиб ўтди. Ушбу тадбир ўша йиллар давомида халқ таълими соҳасида фаолият кўрсатган нуроний меҳнат фахрийлари ва бугунги кунда ишлаётган мактаб ходимларининг ўзаро мулоқот ва диллашув онлари бўлди, десак муболаға бўлмайди. Унда иштирок этган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, партия вилоят ва туман кенгашлари Ижроия қўмиталари раислари, маҳаллалар раислари, маҳалла фаоллари томонидан мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов раҳбарлигида халқимизнинг миллий ўзлигини тиклаш ва маънавиятини юксалтириш борасида қилинаётган ишларга тўхталдилар. 30 нафардан зиёд фахрийларга партиянинг эсдалик совғалари топширилди.

ЎзМТДП Бухоро шаҳар кенгаши томонидан Аҳмад Дониш номли маҳалла фуқаролар йиғини фаоллари иштирокида Бухоро иқтисодиёт ва банк коллежида "Инсон хотираси муқаддас" деб номланган давра суҳбати иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, фронт орти ва меҳнат фахрийларининг дилдорлашув кечасига айланди.

Давра суҳбатини коллеж директори ўринбосари Сайфуллоҳ Беглиев табрик сўзи билан очди. Шоди Ашрапов, Василий Салкирин, Ҳадича Гасанова, Хушвахт Рамазонова, Ором Гадоева, Бобоқул Набиев сингари уруш ва меҳнат фахрийларининг хотиралари, тингловчиларни асраб-авайлаш, она Ватанни чин дилдан севиш ва қадрлашга даъват этувчи дил сўзлари барчада катта қизиқиш уйғотди.

— Ҳар бирингиз яратилган шарт-шароит ва берилаётган имкониятлардан тўғри фойдаланиб, меҳнатингиз, билимингиз ва кучингизни юртимиз равнақи йўлида сарфлашга ҳаракат қилинг,- деди меҳнат фахрийси Ҳадича она Гасанова коллеж ёшларига қарата. — Бундай чиройли бинолар ва таълим олиш имконияти бизнинг давримизда йўқ эди. Сабаби уруш даврида ҳаттоки ейишга нонимиз бўлмаган, бир кунда бир кишига 400 грамм нон берилса, шундан 200 грамини фронт учун юборганмиз.

Коллеж талабалари томонидан тайёрланган гўзал куй-қўшиқлар, рақслару саҳна кўринишлари тадбир қатнашчиларига байрамона кайфият, кўтаринки руҳ бағишлади.

Фахрийларга ЎзМТДП Бухоро шаҳар кенгаши, коллеж жамоаси ва Намозгоҳ МФЙнинг эсдалик совғалари тақдим этилар экан, уларнинг кўзларида балқиган миннатдорчилик туйғусини англаш қийин эмасди.

ЎзМТДП Навбаҳор туман кенгаши ва "Камолот" ЁИҲ Навоий вилоят кенгаши ҳамкорлигида тумандаги Мирзо Улуғбек номидаги 14-умумтаълим мактабида 9 май — Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан спортнинг миллий кураш тури бўйича вилоят мусобақаси бўлиб ўтди. Унда мезбонлар ва Самарқанд, Бухоро вилоятларидан келган 320 нафар ёш ва тажрибали спортчилар иштирок этди.

Мусобақада умумжамоа ҳисобида Навбаҳор тумани спортчилари I, Навоий шаҳар ва Кармана тумани жамоалари II ва III ўринларни қўлга киритдилар. Ғолибларга ЎзМТДП туман кенгаши, "Камолот" ЁИҲнинг эсдалик совғалари тақдим этилди.

Мусобақа бевосита тадбирга уланиб кетди. Янгиқўрғон ҚФЙда яшовчи 8 нафар уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда мусобақа иштирокчиларига байрам дастурхони тузалиб, ҳомийлар томонидан совғалар топширилди.

* * *

Эҳтиром

Мавлуда Мансурова 1954 йил 5 февралда гуллар шаҳри Наманганнинг Учқўрғон туманида оддий ишчи оиласида дунёга келди. Унинг болалик йиллари барча тенгқурлари қатори оддий кечди. Мавлуда опа Андижон Педагогика институтининг (ҳозирги Андижон Давлат Университети) бошланғич таълим факультетини тамомлаб, илк фаолиятини Учқўрғондаги 25-ўрта умумтаълим мактабида бошланғич таълим ўқитувчиси сифатида бошлади. Дарахт бир жойда кўкаради, деганларидай у 30 йил давомида бир мактабда болаларнинг жажжи қўлларидан ушлаб, уларга ёзишни, ўқишни ўргатди. Нафақат уларга ҳарф танитди, балки биринчи ҳаёт сабоқларини берди. Оддий салом беришдан тортиб, одамлар олдида ўзини қандай тутишгача англатди. Кўплаб шогирдлар етиштирди.

Улар Мавлуда опадан йиллар ўтсада касбий ҳамда ҳаётий муаммоларини ечишда ва турли масалаларда маслаҳат сўраб турардилар. Аммо шафқатсиз тақдир уни ҳаётдан эрта олиб кетди. Устозини хотирларкан, Холида Хайдарова шундай дейди:

— Яхши инсоннинг гўзал фазилатлари, эзгу амаллари у оламдан ўтгандан кейин ҳам фарзандлари, яқинлари ва шогирдлари қалбига мангуга муҳрланиб қолар экан. Мавлуда Мансурова қисқа умр кечирган бўлсада, мазмунли яшади. У ўз билим ва тажрибаларини ёшларга ўргатишдан чарчамасди. Ҳар бир болага худди ўз фарзандидек қарарди. Касбига сидқидилдан ёндашар ва ҳаётини ўқувчиларсиз тасаввур қилолмасди. Устозимизнинг яна бир фазилати — каттаю кичикнинг ҳурматини жойига қўйиб, барчани бирдай сизлаб гапирардилар. Мен ана шундай инсонга ҳамкасб бўлганимдан фахрланаман. Ва аниқ айта оламанки, унинг яшаб ўтган ҳаёт йўли биз каби ёшларга ибрат мактаби бўла олади.

Мавлуда Мансурова тажрибали ўқитувчи бўлиши билан бирга жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этарди. У Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг фидойи аъзоларидан эди. Партиянинг ҳар бир топшириғини юракдан бажарар ва фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашарди.

9 май — Хотира ва қадрлаш куни арафасида Учқўрғон туман кенгаши томонидан Мавлуда опа ишлаган 25-ўрта мактабда унинг хотирасига бағишлаб, спортнинг "Волейбол" тури бўйича хотин-қизлар ўртасида турнир ўтказилди. Тадбир бошланишида унинг қилган эзгу ишлари, юқорида келтирилган фазилатлари яна бир бор ёдга олинди. Ёш авлодни юксак маънавиятли, комил инсон қилиб тарбиялашдаги астойдил қилган меҳнатлари алоҳида эътироф этилди.

Мусобақа ғолибларига партия туман кенгаши томонидан эсдалик совғалари топширилди.

Дилноза ХАЙИТОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири.
Аброр УМАРҚУЛОВ

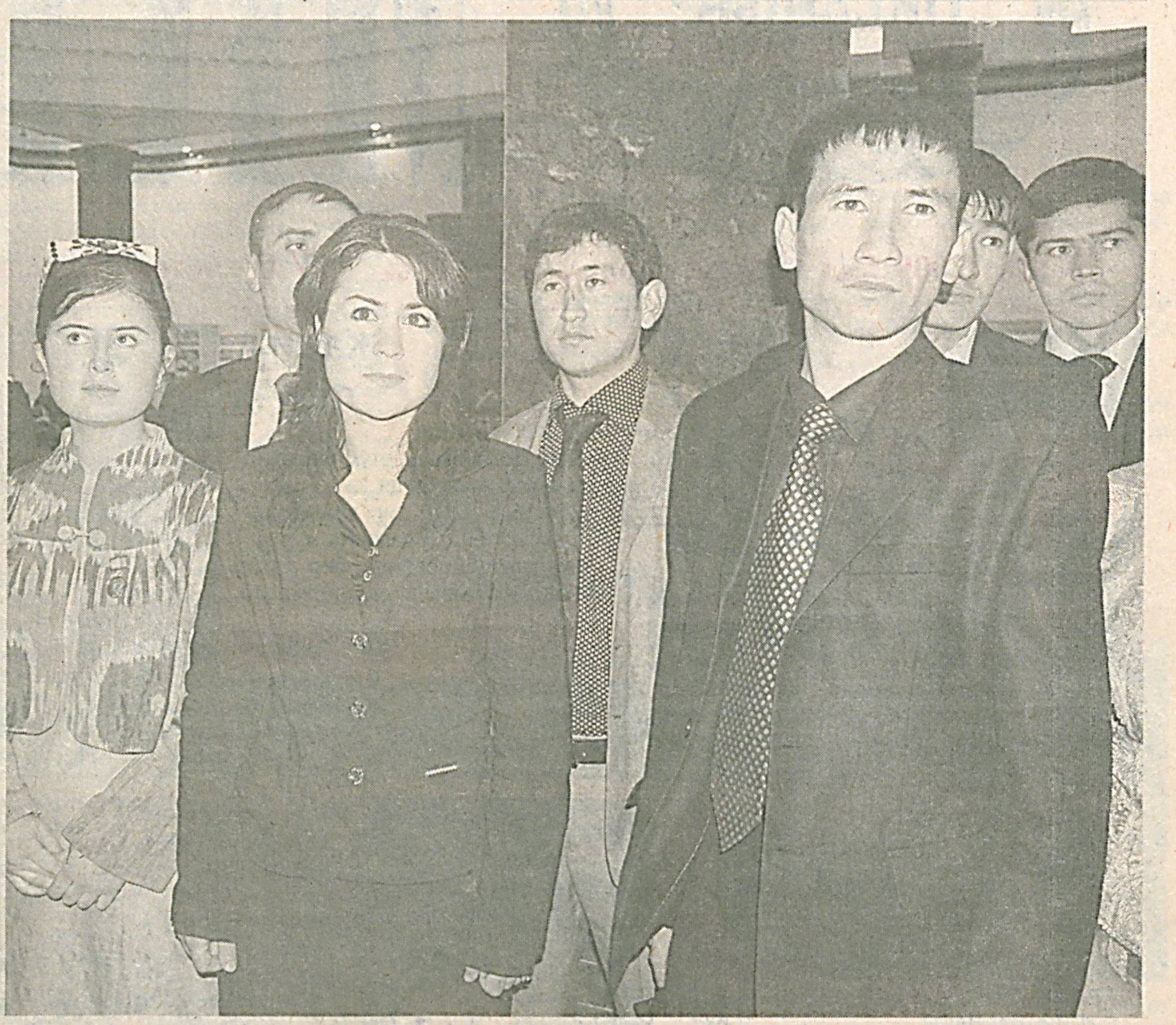

Партиямиз «Ёшлар қаноти» аъзолари

ҲИСОБОТ

Бугунги кунда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси вилоят кенгаши ўз тасаррувфига 17 мингдан зиёд аъзоларни бирлаштирган. Уларнинг 11 мингдан зиёди ёшлар эканлиги келажак авлод вакилларининг ушбу партияга ишончи ортиб бораётганидан далолатдир. Кенгашнинг асосий таркибий қисмларидан бири бўлган " Ёшлар қаноти" томонидан ўтган давр мобайнида олиб борилган ишлар билан танишар эканмиз, уларнинг партия Дастурида белгиланган мақсад ва вазифаларни амалга оширишда муносиб ҳисса қўшишга интилаётганига гувоҳ бўламиз.

"Ёшлар қаноти"

ЎзМТДП Хоразм вилоят кенгаши фаолиятида қандай ўрин тутмоқда?

Рўзимбой МАТКАРИМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Айтиш керакки, вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти" ўз сафига вилоятдаги олий ва ўрта махсус таълим муассасаларида таҳсил олаётган, корхона ва ташкилотларда фаолият юритаётган, бир сўз билан айтганда эса меҳнати ва яратувчанлик иштиёқи билан Ватанимиз равнақига ҳисса қўшиш орзуси билан яшаётган минглаб ёшларни қамраб олган. Бу, албатта қанот аъзоларига бир қатор масалаларда, жумладан, ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш, фаоллик ва ташаббускорликка чорлашда янги - янги йўналишлар топиш, турли лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш каби вазифаларни юклайди. Бу эса бевосита партия сафининг янада кенгайиши ва хайрихоҳларининг ортишига замин ҳозирлайди. Шулардан келиб чиқиб, вилоят "Ёшлар қаноти" томонидан турли маънавий – маърифий тадбирлар, ўқув- семинарлари, давра суҳбатлари ташкил этиб келинмоқда.

«Ёшлар қаноти» бўғинининг асосий мақсад ва вазифаларидан бири, ёшларда эркин фикрлашни ўстириш, улар фаолиятида учраётган муаммоларни ҳал этишга кўмаклашишдир. Маълумки, бутун дунёда одам савдоси деб номланган қабиҳ жиноят глобал аҳамият касб этмоқда. Унга қарши курашиш, ёшларни огоҳликка чорлаш ва уларнинг бу жиноят қурбонларига айланишининг олдини олиш қанот аъзолари олдида турган муҳим вазифалардан саналади. Шу боис, улар томонидан ўтказилаётган тадбирларда Президентимизнинг "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросига кенг эътибор қаратилиб, "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонунни ҳаётга татбиқ қилиш бўйича амалий ишлар қилинмоқда. Бунга асосан, барча туман кенгашлари "Ёшлар қаноти" томонидан корхона ва ташкилотлар, ўқув муассасалар, ҚФЙ ларида "Одам савдоси умумжаҳон миқёсидаги муаммо" мавзусида давра суҳбатлари ўтказилди.

Партиядан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайланган депутатларнинг ёшлар билан учрашувлари мунтазам равишда ташкил қилинаётгани уларнинг сиёсий, ҳуқуқий билимларини бойитибгина қолмасдан, мамлакатимизда ва жаҳонда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар билан чуқурроқ танишиш имконини бермоқда.

Ёшлар жамият таянчи дея эътироф этилиб, ҳар томонлама комил инсонларни тарбиялаб, вояга етказишга кенг эътибор қаратилар экан, шахснинг жисмонан етук бўлишида спортнинг ўрни беқиёс. Шу боисдан мамлакатимизда ёшларнинг барча спорт турлари билан шуғулланишлари учун қулай шарт-шароитларни яратишга катта эътибор берилмоқда. Бунинг самараси ўлароқ кўплаб спортчи ёшларимиз жаҳон ареналарида байроғимизни баланд кўтариб, юртимиз номини дунёга танитмоқда. Чекка – чекка ҳудудларда истиқомат қилувчи, спортнинг бирор турига ҳавасманд ёшларни излаб топиш, уларнинг қизиқиш ва имкониятларини рўёбга чиқаришга кўмаклашиш мақсадида партия туман кенгашлари "Ёшлар қаноти" томонидан спорт мусобақалари, спартакиадалар, хотира турнирлари ўтказиш яхши анъанага айланган. Бу мусобақаларга юзлаб ёшлар жалб қилиниб, улар партия томонидан муносиб рағбатлантирилиб борилмоқда. Жумладан, ЎзМТДП вилоят кенгаши соврини учун бир неча бор катта теннис бўйича вилоят биринчилиги ўтказилди. Шунингдек, ЎзМТДП Гурлан туман кенгаши томонидан вилоят маданият ва спорт ишлари бўлими билан ҳамкорликда кураш бўйича спорт устаси Йўлдош Аллаберганов хотирасига бағишлаб ўтказилган очиқ турнир, ЎзМТДП Урганч шаҳар кенгаши томонидан шаҳар ҳокимлиги билан ҳамкорликда "Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур" шиори остидаги кикбоксинг, 1991-1994 йилларда туғилган болалар ўртасида катта теннис бўйича вилоят очиқ турнирлари, Урганч туман кенгаши туман маданият ва спорт ишлари бўлими, "Камолот" ЁИҲ туман кенгаши билан ҳамкорликда 1993-1998 йилларда туғилган қизлар ўртасида стол тенниси бўйича туман биринчилиги каби тадбирлар юқоридаги фикримиз далилидир. Партия ташкилотлари томонидан бу мусобақаларни ўтказишдан кўзланган мақсад ёшларни спортга кўпроқ жалб этиш орқали уларнинг жисмоний соғломлигини таъминлашдир.

Шунингдек, дунёда ва мамлакатимизда кечаётган молиявий-иқтисодий инқироз ва унинг юртимизга таъсирини юмшатиш мақсадида давлатимиз раҳбари томонидан олиб борилаётган чора-тадбирлар, "Қишлоқ тарққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастурида белгиланган муҳим вазифаларнинг бажарилишини таъминлаш мақсадида "Ёшлар қаноти" томонидан маҳаллалар, корхона ва ташкилотлар, ўқув муассасаларида мутахассисларни жалб этган ҳолда тушунтириш, тарғибот ишлари, давра суҳбатлари, учрашувлар ташкил этилмоқда.

Партиядан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларга сайланган депутатларнинг ёшлар билан учрашувлари мунтазам равишда ташкил қилинаётгани уларнинг сиёсий, ҳуқуқий билимларини бойитибгина қолмасдан, мамлакатимизда ва жаҳонда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар билан чуқурроқ танишиш имконини бермоқда.

СЕМИНАР-ТРЕНИНГ

Аниқ таклифлар ва лойиҳалар

партиянинг жамоатчилик орасидаги нуфузини оширишга хизмат қилади

Д.ХАЙИТОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Ёшларнинг жамият ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги роли ва фаоллигини оширишга кўмаклашиш партиямиз олдида турган муҳим вазифалардан биридир. Бу борада партия ташкилотлари томонидан турли лойиҳалар доирасида давра суҳбатлари, семинар-тренинглар ўтказилиб, бу йўналишдаги ишлар такомиллаштирилиб борилмоқда. Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий Кенгаши ва Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти билан ҳамкорликда ЎзМТДП Андижон, Наманган, Фарғона вилоят кенгашлари "Ёшлар қаноти" фаоллари иштирокида "Фуқаролик жамияти институтлари фаолиятида иш олиб боришнинг самарали усул ва услубларидан фойдаланиш" мавзусида ташкил этилган семинар-тренингни бу мақсад йўлидаги яна бир муҳим қадамлардан бири бўлди дейиш мумкин.

Унда ЎзМТДП МК Ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари Улуғбек Муҳаммадиев, партия МК ИҚ девони Ёшлар масалалари бўлими бошлиғи Маъруф Норқулов, ФЖЎИ лойиҳа раҳбари Дилафрўз Бўронова, Ўзбекистон Экологик ҳаракати Минтақалар билан ишлаш бўлими раҳбари Шодиёр Азимов, тренер Алишер Исломовлар иштирок этишди.

Семинар-тренингда "Давлат ҳокимиятининг тузилиши, фуқаролик жамиятининг ривожланишида жамоат бирлашмаларининг ўрни ва роли", "Мамлакатимизда сиёсий партиялар фаолиятининг сиёсий-ҳуқуқий асослари, мақсад-вазифалари ва ўзига хос жиҳатлари", "Ўзбекистонда сайлов тизимининг ҳуқуқий асослари", "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози: келиб чиқиш сабаблари ва оқибатлари", "Партия Дастури асосида "Ёшлар қаноти"нинг сайловолди ва сайловдан кейинги ҳаракат Дастурини ишлаб чиқиш" каби партия ёшлари фаолиятида муҳим ва долзарб бўлган мавзуларда машғулотлар олиб борилди.

Икки кун давом этган анжуманда иштирокчилар кун тартибидаги масалаларнинг ҳар бирига алоҳида тўхталишиб, улар юзасидан маърузалар тинглашди, интерфаол машғулотлар ўтказишди. Баҳс-мунозаралар, савол-жавоблар семинарнинг таъсирчанлиги ва самарадорлигини оширди.

— Партия Дастури асосида "Ёшлар қаноти"нинг сайловолди ва сайловдан кейинги Ҳаракат Дастурини ишлаб чиқиш семинар давомида партия фаолларининг эътиборини тортган энг асосий масалалардан бири бўлди,- дейди ЎзМТДП МК Ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари У.Муҳаммадиев. — Сабаби, жорий йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайловлар партиянинг тарғибот – ташвиқот ишларида бевосита кўмакчи сифатида "Ёшлар қаноти" фаолларидан ҳам чуқур сиёсий, ҳуқуқий билимлар, нотиқлик маҳорати ҳамда уюшқоқлик ва бирдамлик билан ҳаракат қилишни талаб этади. Улар томонидан ишлаб чиқиладиган ва амалиётга татбиқ этиладиган лойиҳалар жамоатчилик орасида партия нуфузининг янада ортишига хизмат қилади.

Ёшларимизнинг ўз сўзи, фикри ва ташаббуси борлиги улар томонидан тақдим этилаётган лойиҳаларда, таклифларда кўзга яққол ташланди. Масалан, "Ёшлар қаноти" фаоллари томонидан берилган "Кузатувчи ким?", "Мен сайловда борман" мавзуларидаги давра суҳбатлари ва амалий мулоқотлар, шунингдек, "Сиз кимни танладингиз" мавзусида социологик тадқиқот ўтказиш таклифларини олайлик. Бу лойиҳаларнинг жамоатчилик орасида кенг кўламда амалга оширилиши сайловчиларнинг сайловда иштирок этиш масъулиятини ошириш билан биргаликда муносиб халқ вакилларининг сайланишига ва депутатлик фаолиятида халқимиз манфаатларига хизмат қиладиган пишиқ-пухта қонунларнинг вужудга келишига асос бўлади.

— Яқинлашиб келаётган сайлов кампанияси номзодларнинг ОАВдаги чиқиш вақтини кенгайтириш керак, - деди семинарда иштирок этган партия Фарғона шаҳар кенгаши "Ёшлар қаноти" раҳбари Гулрухсор Раҳимова. — Масалан, номзодлар сайловолди учрашувларида сайловчиларнинг бор-йўғи 20-25 фоизи билан мулоқот ўтказиши мумкин, ОАВда чиқишлар эса бу аудиториянинг бир неча баравар кенгайишига имкон беради.

Ёки бўлмаса, ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти" фаолларининг 425 X 850 лойиҳасини олайлик: бу партия вилоят кенгаши ёшлар бўғини таркибида бўлган 425 нафар аъзоларни ва бошқа ёшларни таъсирчан ва самарали тадбирлар орқали партияга жалб этиш ва унинг сафини янада бойишини таъминлашга ҳисса қўшади. Бу лойиҳа семинар иштирокчилари томонидан қўллаб-қувватланиб, барча партия ташкилотлари "Ёшлар қаноти" томонидан ҳам амалга оширишга келишиб олинди.

ЎзМТДП ДАСТУРИ — АМАЛДА

ЎзМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

Тарғибот кўлами кенгаймоқда

Маълумки, бугун мамлакатимизнинг барча меҳнат жамоалари, олий ва ўрта махсус таълим масканларида муҳтарам Юртбошимиз Ислом Каримовнинг "Жаҳон молиявий иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли китобини ўқиб-ўрганиш ва уни ҳаётга татбиқ этиш мақсадида тадбирлар бўлиб ўтмоқда.

Ўрозали БЕРДИБЕКОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Худди шундай тадбирлардан бири ЎзМТДП Мирзачўл туман кенгаши томонидан туман марказий шифохонасида ўтказилди. Жамоада меҳнат қилаётган 74 нафар ходим иштирокида бўлиб ўтган йиғилишни Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Жиззах минтақавий ахборот-таҳлил маркази раҳбари Р.Ҳидоятов олиб борди. Маърузачи ўз нутқида бугунги кунда жаҳон миқёсида рўй бераётган ниҳоятда мураккаб иқтисодий ҳолат ҳақида батафсил тўхталиб ўтди. Шунингдек, мамлакатимизда бундай таҳликали вазиятдан келиб чиқиб, олиб борилаётган ишларга тўхталар экан, ҳукуматимиз томонидан республикамиз иқтисодиётига салбий таъсирларни бартараф этиш юзасидан ишлаб чиқилган чора-тадбирлар ва уларнинг изчил амалга оширилаётганлиги мазкур асарда аниқ мисоллар билан ифодалаб берилганлиги ҳақида фикрларини билдирди. Шундан сўнг халқ депутатлари вилоят кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳининг раҳбари, доцент Б.Мамажонов сўз олиб, жумладан шундай деди:

- Бугун ҳар биримиз ниҳоятда масъулиятли бир синов даврини бошимиздан кечираётганлигимизни унутмаслигимиз лозим. Негаки, дунёнинг тараққий этган давлатларини шундай қийин аҳволга солаётган молиявий инқироз бизда кузатилмайди дейишнинг ўзи хато фикр саналади. Шу боисдан ҳар бир фуқаро ўзининг Ватан олдидаги бурчини сидқидилдан бажариш, жамиятимизда кечаётган сиёсий жараёнларда фаол иштирок этиш билан бирга, иқтисодий соҳадаги ислоҳотлар муваффақиятини таъминлашга ҳам бирдек масъул эканлигини чуқур англаб етишини бугунги тезкор глобаллашув даврининг талаблари тақозо этмоқда. Шундай шароитда қишлоқ жойларида меҳнат қилаётган аҳоли кичик ва ўрта бизнес, чорвачилик ва касаначилик соҳаларини янада кучайтирса, бу билан нафақат ўз оилалари бюджетини мустаҳкамлашга, балки юрт тараққиётини таъминлашга ҳам муносиб ҳисса қўшган бўлар эди. Бу борада ЎзМТДП фуқароларга яқиндан кўмак бериш, мавжуд муаммоларни бартараф этишга ҳаракат қилмоқда. Жумладан, ҳуқуқий маслаҳатхоналар, бўлажак тадбиркорларга имтиёзли кредитлар ажратиш, турли касб-ҳунарлар бўйича ўқув марказлари ташкил қилиш бўйича амалий фаолият олиб бормоқда.

Шундан сўнг сўзга чиққан туман тиббиёт бирлашмаси вакили С.Азимова Президентимизнинг мазкур асарида бугунги куннинг энг долзарб масалалари кўтарилганлиги, уни ўқиб-ўрганиш орқали ўзимизнинг кундалик турмушимизни янада яхшилашга эришишимиз ҳақида ўз мулоҳазаларини баён этди. ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Б.Камолов мавзу юзасидан фикр билдирар экан, партия фаоллари олдида турган асосий масалаларга тўхталди. Айниқса, депутатларимиз ва бошланғич партия ташкилотлари фаоллиги бугунги кунда партия фаолиятида ниҳоятда муҳим аҳамият касб этаётганлигини таъкидлади. Нотиқ тумандаги барча бошланғич партия ташкилотлари етакчилари ўз ишларида мазкур мавзуга алоҳида эътибор қаратиб, жойларда тарғибот-ташвиқот ишларини жонлантиришга янада жиддий киришиши кераклигини айтиб ўтди.

Президентимиз асари тарғиботига бағишланган худди шундай урашув, давра суҳбатлари ва жонли мулоқотлар партия томонидан вилоятнинг барча туман, шаҳарларидаги ташкилот, таълим муассасалари ва маҳаллаларда ўтказилмоқда.

Бугунги куннинг энг долзарб муаммосига айланган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози бутун дунё мамлакатларини ташвишга солаётгани ҳеч биримизга сир эмас. Унинг салбий оқибатлари натижаси ўлароқ ер юзида минглаб фуқароларнинг доимий иш ўринларидан ажралаётгани, йирик, ривожланган давлатлар иқтисодиёти сезиларли даражада зиён кўраётгани хусусида ОАВлар орқали ҳар куни янги-янги маълумотлардан хабардор бўлаяпмиз.

Самарали мулоқот

Назокат УМАРОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Аммо, молиявий инқироз таъсирини юмшатиш, уни бартараф этиш юзасидан мамлакатимизда давлатимиз раҳбари Ислом Каримов томонидан ўз вақтида чора-тадбирлар кўрилганлиги ва унинг ижобий натижаларини бугун бутун дунё ҳамжамияти эътироф этмоқда. Бу борада Президентимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" китобини кенг жамоатчилик ўртасида тушунтириш, тарғибот-ташвиқот қилиш партия фаолиятида янада фаолликни талаб этмоқда.

Худди шу йўналишда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Сергели туман кенгаши туманда жойлашган Политехника касб-ҳунар коллежида давра суҳбати ташкил этди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, партиянинг Тошкент шаҳар кенгаши аъзолари, Ўзбекистон Миллий университети талабалари, коллеж ўқитувчи ва ўқувчилари иштирок этишди. Давра суҳбатини ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Шавкат Ибрагимов очди ва йиғилаганларни тадбирнинг мақсад ва вазифалари билан таништирди.

Шундан сўнг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, ЎзМТДП фракцияси аъзоси Эркин Юсупов Президентимиз асарининг мазмун-моҳияти юзасидан маъруза қилди.

- Иқтисод ҳеч бир даврда текис ривожланган эмас,- деб алоҳида таъкидлади маърузачи. - Дунё тарихида содир бўлган иқтисодий инқирозларнинг ҳаммасида ҳам бугунгидек, иқтисодий жараёнлар — инфляция даражасининг ортиши, иш ўринларининг қисқариши каби ҳолатлар кузатилган. Бироқ, ҳозирда жаҳонда юзага келган молиявий-иқтисодий инқирозга АҚШда банк-молия тизимидаги муаммолар натижаси сифатида қаралмоқда.

Мамлакатимиз раҳбари томонидан жорий йил бошида Инқирозга қарши чоралар Дастури ишлаб чиқилди. Дастурда кўзда тутилган тадбирлар аллақачон ўз натижасини бермоқда. Лекин бу молиявий инқироз Ўзбекистонни четлаб ўтади, деган юзаки хулоса чиқариш керак, дегани эмас. Республикамиз интеграциялашув жараёнининг фаол иштирокчиси, жаҳон бозорида ўз ўрнига эга мамлакат эканлигини ҳисобга олсак инқироз бўрони қайсидир даражада республикамизга таъсир этиши табиий.

Шунингдек, йиғилишда Инқирозга қарши чоралар Дастури ижросини таъминлашда партия томонидан амалга оширилаётган амалий ишлар ҳақида ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши Ижроия қўмитаси раиси ўринбосари Абулқосим Раббимов қисқача тўхталиб ўтди.

Давра суҳбати сўнггида йиғилганлар ўзларини қизиқтирган саволларига жавоб олишди.

ПАРТИЯ ҲАЁТИ ХРОНИКАСИ

Глобал жараёнлар ва маънавият

мавзусида партия ташкилотлари томонидан тадбирлар ўтказилди

Тўмарис АЪЗАМ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ЎзМТДП Термиз шаҳар кенгаши вилоят ахборот-кутубхонаси билан ҳамкорликда 9 май "Хотира ва қадрлаш" куни муносабати билан Муҳаммад Юсуф хотирасига бағишлаб "Ватанни юрагидан куйлаган шоир" мавзусида тадбир ўтказди.

— Муҳаммад Юсуф ижоди барчанинг кўнглидан бирдек жой олган десак адашмаган бўламиз. Сабаби, унинг ашъорлари қандай мавзуда бўлмасин унда самимийлик ва миллатимизнинг феъл-атвори ва, қиёфаси ўз аксини топган. Балки шунинг учун ҳам уларни ёд олиш ва мутолаа қилиш кишига завқ бағишлар. Шоирнинг Ватанни мадҳ этувчи шеърлари қалбимизда юртга бўлган муҳаббат, садоқат туйғуларини янада кучайтиради, - деди тадбирда сўзга чиққан ЎзМТДП Сурхондарё вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони етакчи мутахассиси Р.Худойқулова.

Тадбирга шоир шеърларига басталанган куй-қўшиқлар янада файз киритди. Фаол қатнашган 15-умумий ўрта таълим мактаби ўқувчиларига партия томонидан эсдалик совғалари ҳамда фахрий ёрлиқлар топширилди.

* * *

ЎзМТДП Фарғона шаҳар кенгаши шаҳар ҳокимиятида маҳалла фуқаролар йиғини маслаҳатчилари ҳамда талаба-ёшлар иштирокида "Глобаллашув жараёни ва маънавий таҳдидлар" мавзусида давра суҳбати ўтказди.

— Бугунги кунда четдан "оммавий маданият" шаклида кириб келаётган ёт ғояларнинг миллий менталитетимизга, маънавиятимизга, ёшлар тарбиясига кўрсатаётан салбий таъсири барчани бирдек хавотирга солиши табиий, - деди ЎзМТДП Фарғона вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Н.Собиров. - Аммо, "оммавий маданият" хуружини, бу таҳдиднинг эртага қандай оғир оқибатлар келтириб чиқариши мумкинлигини ўз вақтида англаб етиш, миллатимиз келажаги йўлидаги ғоят муҳим масалалардан бирига айланмоқда. Ўтказаётган тадбирларимиз орқали фарзандларимизга тўғри йўл кўрсатиш баробарида уларнинг ҳаёт тарзи қандай кечаётганидан, қизиқишларидан хабардор бўлиш ва албатта бўш вақтларини мазмунли таъминлаш асосий мақсадимиздир.

* * *

ЎзМТДП Ангор туман кенгаши туман қурилиш касб-ҳунар коллежида ўзбек романчилиги асосчиси, ёзувчи Абдулла Қодирий ижодига бағишлаб адабий кеча ўтказди.

— Абдулла Қодирий ўзбек миллати равнақига ўзининг жуда катта ҳиссасини қўшган. Унинг шоҳ асарларида шарқона урф-одат, тарбия, анъаналар ёрқин акс этган, - деди ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Г.Аҳмедова.

Тадбирда коллеж талабалари адибнинг "Меҳробдан чаён", "Ўтган кунлар" асарлари асосида саҳна кўринишлари намойиш этдилар.

* * *

ЎзМТДП Жиззах вилоят кенгаши томонидан Мирзачўл туман ХТБга қарашли Заҳириддин Муҳаммад Бобур номли 14-ўрта умумтаълим мактабидаги бошланғич партия ташкилотида "Аждодлар номи барҳаёт" мавзусида "Ўйла,изла, топ" мусобақаси ўтказилди.

Иштирокчилар 6та шарт бўйича Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Мирзо Улуғбек каби буюк бобокалонларимизнинг бизга қолдирган бой адабий, тарихий мерослари ҳақида савол-жавоблар орқали ўзаро баҳслашдилар ҳамда саҳна кўринишларини намойиш этишди.

— Ўтказилаётган бу каби тадбирлардан асосий мақсадимиз - буюк аждодларимизнинг ҳаёт йўлларини ўрганиш, фарзандларимиз қалбида улардан фахрланиш ва уларга муносиб ворис бўлиш ҳиссини шакллантириш ва албатта, миллий анъаналаримизни давом эттиришдир, - деди мактабнинг маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари А.Сафаров.

Бўлиб ўтган беллашувда "Афросиёб" гуруҳи биринчи ўринни, "Тожмаҳал" гуруҳи эса иккинчи ўринни эгаллади.

Шунингдек, 1-5 синф ўқувчиларининг тарихий шахсларимиз қурдирган обидаларни акс эттирган расмлари кўргазмаси намойиш этилди. Барча ғолиб иштирокчиларга партиянинг эсдалик совғалари тақдим этилди.

* * *

ЎзМТДП Музрабод туман кенгаши тумандаги 32-ўрта умумтаълим мактабида "Ёт ғояларга қарши курашишда миллий ғоянинг аҳамияти" мавзусида кўргазмали тадбир ўтказди.

— Инсониятнинг ривожланиш тараққиёти юксак чўққиларга кўтарилаётган бир даврда терроризм,- уюшган жиноятчилик билан бир қаторда диний экстремизм, ақидапарастлик турли салбий ғояларни тарғиб қилаётган оқимлар нафақат бутун дунё халқларини, балки юртдошларимизни ҳам ташвишга солмоқда, - деди ЎзМТДП Музрабод туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Б.Раҳмонов. -Ғараз ниятли айрим шахслар динни ниқоб қилиб олиб, ёшларимиз онгини заҳарлашга, уларни тўғри йўлдан адаштиришга ҳаракат қилишяпти. Бундай жараёнда партиямиз фаоллари миллий ғоя, ватанпарварлик, миллий қадрият ва анъаналаримиз ёшларимиз ҳаётида қанчалик маъно-мазмун касб этишини ҳар бир йигит-қиз онгига чуқур сингдиришимиз керак.

Тадбир сўнггида талаба ёшларга ёт ғояларга алданиб қолган айрим юртдошларимизнинг аянчли тақдирига оид телефильмлар намойиш этилди.

ТАДБИР

Болажонларга меҳр улашилди

ЎзМТДП Мирзаобод туман кенгаши томонидан тумандаги Файзулла Хўжаев номли 11-умумтаълим мактабида "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили"га бағишлаб тадбир ўтказилди.

Шу куни мактаб ҳовлиси байрамона безатилди. 600 нафарга яқин ўқувчи таълим-тарбия олаётган замонавий қиёфадаги таълим маскани ўқитувчи, ўқувчилар, ота-оналар ва бошқа меҳмонлар билан гавжум бўлди.

Тадбир бошида мактабда таҳсил олаётган бир гуруҳ иқтидорли ўқувчиларга партия туман кенгаши ва ҳомийларнинг совға-саломлари топширилди. Шунингдек, тўрт нафар болаликдан ногирон ўқувчиларга ҳам меҳр- мурувват ёрдамлари кўрсатилди. Тадбир куй-қўшиқларга уланди. Мактаб қошидаги "Гулдаста" ашула ва рақс дастаси аъзолари дилрабо куй-қўшиқлар ва рақслари билан кечага файз киритди. Юртни, Ватанни улуғловчи шеърлар айтилди ва саҳна кўринишлари намойиш этилди.

Ёш спортчиларнинг чиқишлари ҳам барчага манзур бўлди.

Ўтказилган байрам тадбири иштирокчиларда унутилмас таассурот қолдирди.

АНЪАНА

Хайрия тадбири

Меҳр-оқибат халқимизга хос азалий фазилат саналади. Зеро, жамиятимиздаги ижтимоий ёрдамга муҳтож инсонларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашдек хайрли ишларга ҳукуматимиз томонидан катта эътибор қаратиб келинаётганлиги ҳам бежиз эмас.

ЎзМТДП Сирдарё вилоят кенгаши "Соғлом авлод" хайрия жамғармаси вилоят бўлими билан ҳамкорликда вилоят ҳудудида истиқомат қилаётган кам таъминланган оилалар, ёлғиз кексалар, ногиронлар, ётиб қолган беморларга хайрия ёрдами кўрсатилди. Партия фаоллари Гулистон шаҳридаги Фарҳод, Муқумий, "Аҳиллиқ" ва "Намуна" маҳаллаларида бўлиб, беморларга совға-саломлар, бепул дори-дармонлар, протез-ортопедия маҳсулотлари, қўлтиқтаёқлар тарқатди.

Партия фаолларининг жорий йилда белгиланган режалари бисёр.

- Партиямиз аъзоларининг асосий фоизи қишлоқларда истиқомат қилади- дейди биз билан суҳбатда ЎзМТДП вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси ўринбосари, "Соғлом авлод" хайрия жамғармаси вилоят бўлими раиси Олтиной Эсонова. - Малакали мутахассис шифокорлар билан биргаликда қишлоқ аҳолисининг саломатлигини тез-тез кўрикдан ўтказиб бораяпмиз. "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили"да вилоятнинг энг чекка, энг олис қишлоқларида яшаётган эҳтиёжманд инсонлар ҳолидан хабар олиб, уларга хайрия ёрдамларини уюштиришни режалаштирганмиз.

Анорбой НОРҚУЛОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

МУЛОҚОТ

Жамият таянчи

Ҳар томонлама етук фарзандларни вояга етказишда оила муҳим рол ўйнайди. Шу боис мамлакатимизда ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, ЎзМТДП Шайхонтоҳур туман кенгаши Ижроия қўмитаси билан "Тинчлик" маҳалла фуқаролар йиғини ҳамкорлигида "Ёш оилалар келажагимиз пойдевори" мавзусида ўтказилган тадбир ҳам ана шу мақсадга қаратилди.

Тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, ЎзМТДП Марказий Кенгаши аъзолари, туман хотин-қизлар қўмитаси вакиллари, маҳалла фаоллари ҳамда тиббиёт ходимлари иштирок этишди.

- Мазкур тадбирни ўтказишдан асосий мақсад,- деди тадбирни очган Шайхонтоҳур туман ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси С.Пўлатова, - ёш оилаларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, уларнинг сиҳат-саломатлигини асраш, оила қуришда никоҳ шартномаси ва тиббий кўрикдан ўтиш қоидаларига амал қилишни кучайтиришдир.

Шунингдек, сўзга чиққан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Шарифа Салимова ва бошқалар "Ўзбекистонда ёш оилаларнинг барқарорлигини таъминлашда никоҳ шартномасининг ўрни", "Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришда оиланинг ўрни ва аҳамияти", "Тан соғлиги — оила тинчлиги" мавзуларида маърузалар қилди.

Оиладаги кўп муаммолар бўш вақтдан келиб чиқишини таъкидлаб ўтган халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгаши депутати Насиба Миродилова аёлларни тадбиркорлик билан шуғулланишга чорлаб, уларга бу борада кўмак беришга партиямиз алоҳида эътибор қаратаётганини эътироф этди.

Шундан сўнг тадбир очиқ мулоқот ва савол-жавоблар тарзида давом этди.

Наргиза АҲМЕДОВА

УЧРАШУВ

Инқирозга қарши чоралар

ижросини таъминлашга барча бирдек масъул

Гўзал АБДУКАРИМОВА,
ЎзМТДП Наманган вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони мутахассиси

ЎзМТДП Косонсой туман кенгаши туман марказий поликлиника жамоаси билан ўтказган учрашувда Президентимиз Ислом Каримовнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли китоби атрофлича ўрганиб чиқилди.

Кириш сўзи билан тадбирни очган ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Мўминжон Қосимов жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг таъсирини камайтириш ва унинг оқибатларининг олдини олиш борасида мамлакатимизда амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳамда инқироздан сўнг янада кучли, барқарор, мутаносиблашган ва рақобатбардош иқтисодиётни яратиш имконини берувчи аниқ йўл-йўриқлар Президентимизнинг ушбу китобида чуқур таҳлиллар ва амалий хулосалар асосида белгилаб берилганлигини алоҳида таъкидлади.

Шунингдек, тадбирда жаҳонда ва мамлакатимизда юз бераётган жараёнлар ўз навбатида партиямиз, қолаверса ҳар бир фуқаро олдига ҳам муҳим ва масъулиятли вазифалар қўяётганлиги қайд этилган ҳолда, 2009-2012 йилларга мўлжалланган Инқирозга қарши чоралар Дастури ижросини таъминлашда ЎзМТДП туман кенгаши аъзоларининг иштирокини кучайтириш юзасидан фикр ва таклифлар билдирилди.

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

ОГОҲЛИК

Диний ақидапарастликка қарши кураш

бундан ҳеч ким четда турмаслиги керак

Акобир САЙИДОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Президентимиз диний ақидапарастлик ва терроризм ҳақида шундай деган эди: **"Халқларимизнинг табиатига мутлақо ёт бўлган сиёсий, диний экстремизм, ақидапарастлик ва бошқа ёвуз оқимларнинг минтақамизга кириб келиши ва тарқалиши тинчлик ва осойишталикка, фарзандларимизнинг келажагига катта хавф туғдиришини одамлар онгига чуқур сингдириб бориш керак. Халқимиз тафаккурида юксак ахлоқий маънавий қадриятларни қарор топтириш ва мустаҳкамлаш орқали уларни ёвуз кучларга қарши сафарбар этиш зарур".** Мамлакат раҳбари айни шу ғоя ва фикрларини "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарида ҳам давом эттиради. Асарда ёшлар дунёқараши ва тарбияси ҳақида гап борар экан, бу айни дамдаги энг долзарб масалалардан бирига айланганлигига эътибор қаратилади. Бошимизга тушган синовлар, жумладан 1999 ва 2004 йиллардаги террорчилик ҳаракатлари, 2005 йилдаги Андижон воқеалари замирида ҳам ёшларни алдамчи ғоялар тузоғига илинтириш мақсади ётибди. Улар фарзандларимизни манқуртга айлантириб, нима деяётганини ва нима қилаётганини ҳам ўзи англай олмайдиган даражага келтиради. Натижада фарзанд на отасини, на онасини тан олади. Ўзингиз ўйлаб кўринг, ота-онаси ва яқинларининг сўзларини инобатга олмаган одам Ватани олдидаги бурчини англаши мумкинми?..

Глобаллашув жараёнида онгимизга, шу билан бирга маънавиятимизга бўлган таҳдидларнинг турли кўринишларига дуч келмоқдамиз. Тан олиш керак бу оммавийлашув таъсирининг инъикосидир. Чунки ахборотлар узатишнинг чекланмаганлиги оқибатида яхши ва ёмон мақсадлар учун хизмат қилувчи ғоялар бир зумда ўзининг аудиториясини топиб олмоқда. Диний экстремизм ва террорчилик ғояларини илгари сурувчи гуруҳлар ҳам ушбу имкониятлардан "самарали" фойдаланишга уринмоқда. Асримизда халқаро миқёсда ўзини баралла намоён этаётган хатарли воқеликлардан бири, шубҳасиз диний экстремизм ва ундан озиқланаётган ҳамда диний шиорлар билан ниқобланган терроризмдир. Экстремизмнинг ривожланишига сабаб бўлган омиллар ичида мафкуравий бўшлиқни алоҳида кўрсатиш мумкин. Мафкуравий бўшлиқ кўпинча кишиларда жамиятдаги мавжуд ҳолатни нотўғри идрок этишга, унинг иродасини бошқа йўналишларга бўйсундириш ва дунёқарашида агрессивликни шакллантиришга хизмат қиладиган носоғлом ғоялар билан тўлдиради. Диннинг асл моҳиятини бузиб талқин қиладиган экстремистик тузилмаларнинг мақсадлари кўп ҳолларда бепарволик қулоч ёйган манзилларда амалга ошади. Шу боис бугун бир лаҳза бўлсада бепарво бўлишга ҳаққимиз йўқ. Хўш огоҳликни қаердан бошламоғимиз даркор? Энг аввало ўзимиздан, оиламиз аъзолари ва маҳалламизга, қўни-қўшниларга бўлган муносабатимиздан бошламоғимиз керак. Ҳеч қандай иллат тўсатдан пайдо бўлиб қолмайди. Кичик камчиликлар йиғилиб, улкан муаммоларга айланади. Ривоятда дўстининг таърифини келтирган бир киши: "У ёмонлик нималигини билмайди", деганида, оқил киши "Агар у ёмонлик ҳақида ҳеч нарса билмас экан, ундан яхшилик ҳам кутиш қийин", дегани бежиз эмас. Зеро, бирор иллат ҳақида билимга эга бўлмаган шахс, унга қарши курашиш чорасини топиши тугул, яхши ёки ёмонлигини идрок қила олмайди. Бу эса осонгина душманлар қўлига асир тушишига сабабчи бўлади. Шу боис дастлаб бугунги кунда глобал муаммо саналаётган террорчилик ва диний экстремизм ҳақида ёшларнинг фикрини билишга қарор қилдик.

Шу боис бугун бир лаҳза бўлсада бепарво бўлишга ҳаққимиз йўқ. Хўш огоҳликни қаердан бошламоғимиз даркор?

Музаффар Неъматов, Тошкент автомобиль йўллари институти 4-босқич талабаси:

- Экстремизм замирида маънавиятсизлик билан бир қаторда айрим ёвуз кучларнинг манфаати ҳам ётибди. Бу каби иллатларнинг аксари бир йўлда туташади. Масалан, наркобизнес, қурол-яроғ савдосидек ноқонуний, шу билан бирга инсоният хавфсизлигига соя солувчи "савдо"дан тушадиган даромад эвазига террорчи гуруҳлар кун кўради. Қора кучлар қора бозордан тушадиган маблағ ҳисобига фаолият юритади. Шу боисдан энг биринчи навбатда, диний экстремизм ва терроризмга қарши курашиш учун турли ноқонуний ҳолатларга чек қўйиш лозим... Шу билан бирга экстремизм ва терроризм оқибатлари оммавий ахборот воситалари томонидан муттасил ёритиб борилиши керак деб ўйлайман.

Эргаш Ходжаев, журналист:

- Инсон ҳаёти давомида кўпгина тўсиқларга дуч келади. Жумладан терроризм ҳам инсоният йўлида турган улкан тўсиқлардан биридир. Ҳар қайси миллат, ирқи ва динидан қатъий назар қўпорувчиликни ёқлаб чиқмайди. Ҳатто онги инсонларникидек мукаммал даражада шаклланмаган ҳайвонот дунёси ҳам нотинч жойларда маскан тутишмайди.... Унга қарши курашиш учун энг аввало ёшларимизнинг маънавий савиясини ошириш, жойларда таъсирчан тадбирлар ўтказиш лозим.

Яқинда матбуот орқали киночилигимизда ҳам бу борада ўзига хос ишлар қилинаётганини ўқиб қувондим. "Тузоқ" сингари фильмларимиз сонини ошириш лозим деб ўйлайман. Зеро, бугун ўзбек киноларида элимизни қийнаётган масалалар кўтарилса, олиб борилаётган ишларнинг таъсири шу қадар кучлироқ бўлади.

Аксарият ёшлар, айниқса талабаларнинг бу борадаги фикри ана шундай. Албатта айни дамда миссионерлик, қўпорувчилик каби ёвуз ғояларга қарши курашни ҳеч қачон сусайтирмаслигимиз даркор. "Миллий тикланиш" демократик партиясининг жойлардаги кенгашларида ҳам бунга алоҳида аҳамият берилмоқда. Партиянинг Музработ тумани кенгаши томонидан 32-мактабнинг ўқувчи ва ўқитувчилари, бошланғич партия ташкилоти раҳбарлари иштирокида шу мавзуда йиғилиш ўтказилгани ҳам бунинг далилидир. Энг муҳими ўқув даргоҳлари, маҳаллалар, оилалар каби тарбия ўчоғларида олиб борилаётган тушунтириш ишлари келажакда ўз самарасини бериши турган гап.

Ҳилола Файзуллаева, Тошкент шаҳар Ҳамза тумани Ўрта масжид маҳалла фуқаролар йиғини диний-маърифий ишлар бўйича маслаҳатчиси:

- Маҳалламизда 7500 аҳоли, 2200 оила истиқомат қилади. Бу эса ҳар бир фуқаро билан алоҳида ишлаш масъулиятини янада оширади. Президентимиз томонидан маҳаллаларга алоҳида эътибор қаратилиб бу борада бир қатор чора-тадбирлар ишлаб чиқилганидан буён маҳалла посбонлигига, бизларнинг зиммамизга янада жонбозлик кўрсатиш, ҳар бир оиланинг муаммо ва орзу-интилишлари билан ҳамнафас яшаш вазифаси юкланди. Айниқса, бугунги кунда огоҳлик энг муҳим масалалардан бирига айланиб улгургани сир эмас. Диний экстремизмнинг сохта мафкураси айрим ёшларни тўғри йўлдан оздираётган бир пайтда маҳалладаги ҳар бир шахснинг бунга беэътибор бўлиши жуда ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Шу сабабли маҳалламиз раиси Азиза Пардаева бошчилигида шу масалага оид бир нечта тадбирлар, ёшлар билан суҳбатлар олиб бормоқдамиз. Жумладан, апрель ойида 212-мактабнинг юқори синф ўқувчилари иштирокида, уларнинг устозлари билан ҳамкорликда "Диний экстремизм нима?", «Ҳизбут таҳрир" экстремистик оқимининг жамиятимиз учун зарарли томонлари" каби мавзуларда суҳбатлар уюштирдик. Ўзингизга маълум оилада бола тарбияси учун аёлларнинг ўрни алоҳида аҳамиятга эга. Шахсан ўзим бир нечта аёллар билан ушбу масала юзасидан яккама-якка мулоқотлар ўтказиб тураман...

Аксарият ёшлар, айниқса талабаларнинг бу борадаги фикри ана шундай. Албатта айни дамда миссионерлик, қўпорувчилик каби ёвуз ғояларга қарши курашни ҳеч қачон сусайтирмаслигимиз даркор. Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг жойлардаги кенгашларида ҳам бунга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Дурбек Раҳимжонов, Тошкент давлат Ислом университети, Исломшунослик кафедраси мудири, тарих фанлари номзоди, доцент:

- Ислом тарихида жуда кўп фирқа ва гуруҳлар ўзларининг ғаразли мақсадларини дин ниқобида амалга оширишга уринишганини кузатиш мумкин. Улар одатда Қуръони карим, Ҳадиси шариф каби муқаддас диний манбаларни ўзларининг ғаразли мақсадларига мослаб нотўғри талқин қилишади. Буюк исломшунос олимлар, мутафаккирлар ўзларининг асарларида бу каби сохтакорликларни жуда қаттиқ танқид қилганликлари сир эмас. Бирламчи манбаларда раддиялар беришган. Асарларида дунёвий илм-фандан, мантиқий ва ҳаётий мисоллардан фойдаланган ҳолда фикрларини исботлашга уринишган. Жумладан, Имом Мотирудийнинг "Китобит тавҳид" асарида турли фирқаларнинг хатоликка кетган томонлари очиб берилган. Уларга нисбатан эътирозлар билдирилган. Тарихий нуқтаи назардан ёндошадиган бўлсак, бу гуруҳларнинг фаолияти замирида обрў орттириш, ҳокимиятга интилиш каби ғаразли мақсадлар ётади. Эътибор берсак, Марказий Осиё халқларининг динга, хусусан ислом динига нисбатан ҳурмати баланд. Агарда ёвуз кучлар ўзларининг ҳийлаларини Ғарбда, масалан АҚШда қўллаганларида ҳеч ким эътибор бермаслиги мумкин эди... Уларнинг муваффақиятларининг яна бир омили сифатида собиқ иттифоқ даврида диний билимларимизнинг пасайиб кетишини ҳам кўрсатишимиз мумкин. Улар бундан унумли фойдаланишга интилишди. Таассуфки бу ўзининг салбий натижасини бермасдан қўймади. "Қора белбоғ - шаҳидлик белбоғи"ни белга боғлаш орқали тўғридан тўғри жаннатга тушади" ғояси ҳам «йўлланма» олиш каби мағзи пуч ғоялар билан инсонларни ўз томонига оғдириб олишга уриниб кўрдилар.

Ёшлар ва шу соҳа мутахассисларининг фикрларига таяниб айтиш лозимки, терроризм ва диний экстремизмга қарши курашиш учун энг аввало фуқароларимизнинг маънавий иммунитетини оширмоғимиз лозим. Бундан ташқари ҳар биримиз ўзимизнинг тарихимизни, ўзлигимизни чуқур билишимиз талаб қилинади. Ўзлигини йўқотган халқ ҳеч қачон тугал миллат бўла олмайди.

Бу борада Ислом университети ҳам бир қатор ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, Д. Раҳимжонов ва бир қатор исломшунос олимлар томонидан тузилган "Маърифат-тинчлик асоси" тўплами ҳам шу йил университет матбаа нашри томонидан чоп этилди. Тўпламда соф ислом таълимотининг эзгу моҳияти, диний экстремизм ва террорчиликнинг салбий жиҳатлари, унга қарши кураш бўйича ислом дини манбаларидан иқтибослар жамланган.

Бугун дунёнинг тинчлигига раҳна солаётган бундай иллатларга қарши курашиш ҳар биримизнинг олдимизда турган долзарб вазифалардан бирига айланди. Суҳбатдошлар ва мутахассислар фикридан англашиладики, ушбу глобал муаммолар ўзлигимизга раҳна солаётган бир пайтда бизнинг нажоткоримиз, аниқроқ айтганда қарши курашиш учун фойдаланадиган қуролимиз баркамол маънавиятимиздир. Зеро, Президентимиз уқтирганидек, юксак маънавият - енгилмас кучдир.

МУНОСАБАТ

Миллий манфаатлар ҳамиша устувор

(Давоми. Боши 1-бетда)

Президентимиз Хотира майдонида туриб Ватанимиз ёшларига мурожаат қилиб замонавий билим ва тараққиёт сирларини эгаллаш, биз кимнинг, қандай буюк зотларнинг авлоди эканимизни ҳеч қачон унутмаслик, ота-боболаримиз мардлиги ва жасоратидан доимо фахрланиб-ғурурланиб яшашга даъват қилдилар.

Ҳақиқатан ҳам, Ўзбекистоннинг озод ва обод, ҳуқуқий-демократик давлат қуриш, бозор иқтисоди ва эркин рақобатга асосланган иқтисодни шакллантириш, фуқаролар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан тенг ва манфаатли ҳамкорлик қилиш, Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш, минтақа халқлари ўртасида дўстлик ва қардошлик алоқаларини мустаҳкамлаш, ушбу ҳудудда жойлашган мамлакатлар ўртасида интеграция жараёнларини ривожлантириш, глобал таҳдидларга қарши биргаликда, ҳамжиҳатлик билан курашиш сингари асосий мақсадлари - миллий манфаатларимизни белгилашда етакчи омил ҳисобланади.

Бугунги мураккаб ва зиддиятларга тўла геосиёсий вазиятда миллий манфаатларни белгилаш ва ҳимоя қилиш давлатимиз раҳбари фаолиятида доимо етакчи ўринда турганлигини юқоридаги суҳбатдан ҳам бемалол англаш мумкин. Халқнинг тарихий хотираси, миллий ва маънавий қадриятлари, мустақил давлат сифатида шаклланиш жараёнида тадрижий йўл, демократик жамият қуришда миллий-ахлоқий анъаналарга содиқлик ва энг муҳими амалга оширилаётган барча ислоҳотларнинг халқимиз манфаатларига қаратилганлиги - миллий манфаатлар тизимининг, таъбир жоиз бўлса, янги меъморий ечими сифатида майдонга чиқди. Бунинг асосини миллий ғоя, миллий мафкура ташкил этар экан, унинг зиммасига **«тарих ва келажакни узвий боғлаш, шонли ўтмиш ва буюк истиқбол ўртасида кўприк бўлиш»** вазифаси юкланган.

Миллий манфаатлар тизими ҳали дунёдаги бирор бир давлатда ҳам тарихан, ҳам замонавий тарзда айнан шу мазмун ва кўринишда кун тартибига қўйилмаган эди.

Ўзбекистоннинг миллий манфаатлари давлатимиз раҳбари Ислом Каримов томонидан аниқ белгилаб берилган. Ўтган ўн саккиз йил ичида дунё миқёсида сиёсий вазият ва конъюктура бир-неча маротаба ўзгарган бўлса-да, мамлакатимиз ўз ташқи ва ички сиёсатида миллий манфаатлар мазмуни ва асосий йўналишларига қатъиян содиқ қолмоқда. Яъни, **«Вақт ўтиши, замон ўзгариши билан ҳар қандай холис кузатувчига бир ҳақиқат аён бўлмоқдаки, биз ички ва ташқи сиёсатимизни амалга оширишда кимнингдир тазйиқ ёки амрига итоат қилиб, турли ўйинларга қўшилган эмасмиз ва доимо мустақил сиёсат олиб борганмиз. Биз учун ягона ва устувор мақсад - бу Ўзбекистон манфаати ва яна бир бор Ўзбекистон манфаатидир»**.

Мураккаб халқаро вазиятда халқ матлаби ва мақсадига мос, миллатнинг ҳам руҳий ҳам ижтимоий-иқтисодий талабларига ҳамоҳанг сиёсат йўлини танлаш ҳамда бу сиёсий йўл орқасидан оммани эргаштириш, уни яратувчилик ва бунёдкорликка бошлашдек кенг кўламли иш мамлакатимизда муваффақиятли амалга оширилаётганлигини барчамиз кўриб, ўз ҳаётимизда сезиб турибмиз.

Бугун Ўзбекистоннинг минтақа ва халқаро миқёсда тутган ўрни ва обрў-эътибори ортиқча мақтов ва таништиришга муҳтож эмас. Бунга эришиш учун эса, қандай мураккаб ва қийин жараёнлардан, қарама-қаршилик ва чигалликлардан, оғир синовлардан ўтганлигимиз барчамизга маълум. Аммо, мамлакат раҳбарининг прагматик ва чуқур ўйланган сиёсий йўли ва иродаси туфайли - Ўзбекистон халқаро сиёсий ва геосиёсий жараёнларнинг оддий иштирокчисидан унинг асосий йўналиш ва мазмунини белгиловчи давлатлар сафидан жой олди.

Дунёда кечаётган мураккаб воқеалар силсиласи, айниқса халқаро терроризмга қарши кураш ва ён қўшнимиз Афғонистон муаммолари ҳаммани бирдек ташвишга солаётган бўлсада, бундай ниҳоятда мураккаб муаммоларнинг ечимида мамлакатимиз позицияси алоҳида ўрин тутади ва ўзига хослиги билан ажралиб туради. Яъни, давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, бу можарони фақатгина ҳарбий йўл билан ҳал қилиб бўлмайди. Жафокаш афғон халқининг шунча йил давомида кўрган азоб-уқубатларини, бугунги оғир аҳволини инобатга олиб, авваламбор, вайрон бўлган иқтисодни тиклаш, одамларга хизмат қиладиган инфратузилмани ривожлантириш керак. Токи, бу юртда яшаётган ҳар қайси инсон бу ўзгаришларнинг таъсирини ўзининг, оиласининг ҳаёти мисолида кўрсин.

2001 йил бошланган аксилтеррор ҳарбий операцияларининг илк даврида Афғонистонда ўрнатилган нисбатан тинч-осуда ҳаёт айрим ғарб давлатларини дарров, сал юмшоқ қилиб айтганда бепарволикка берилишига олиб келди. Толиблар ва террорчилар устидан қозонилган ғалаба зудлик билан Афғонистонни тиклаш, иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларни бошлаш, бу мамлакатга молиявий ёрдам кўрсатиш, одамларни иш билан банд қилиш ва жуда кўплаб ижтимоий муаммоларни ҳал қилишни тақозо қилар эди. Лекин, фақат ҳарбий кучга таяниш ва уни афғон муаммосини ҳал қилишда асосий омил деб билиш натижасида вақт ва имконият бой берилганлигини бугун кўриб турибмиз.

Ўзбекистон раҳбарининг доимий эътибори туфайли мамлакатимиз бошқалардан фарқли ўлароқ, ўз ташаббусларини амалий ишлар билан мустаҳкамлаб, қардош афғон халқининг оғирини енгил қилишга ҳам моддий, ҳам сиёсий жиҳатдан изчил кўмак бермоқда. Энг, муҳим масала эса Афғонистонни сиёсий жиҳатдан қўллаб-қувватлашдир. Президентимизнинг кейинги йиллардаги нутқ ва баёнотларини кўздан кечирар эканмиз, Афғонистонни халқаро ва минтақа доирасидаги барча сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий-гуманитар жараёнларда фаол иштирокини таъминлашга қаратилган таклифлари яққол ажралиб туришининг гувоҳи бўламиз. Президентимиз, Афғонистонни минтақада ва халқаро миқёсда тўла иштирокини таъминлаш орқали, бу юртдаги ижобий ўзгаришларни янада ривожлантириш охир-оқибатда барқарорликни таъминлашга олиб келишини халқаро минбарлардан алоҳида таъкидлаб келмоқдалар.

Минтақамизда мавжуд муаммолар - у экологик характерда бўладими ёки тинчлик-барқарорлик билан боғлиқми – бундан қатъи назар ўзаро ишонч ва манфаатларни ҳурмат қилган ҳолда баҳамжиҳатлик билан ҳал қилиш, бундан Марказий Осиёда яшовчи барча халқларнинг бугуни ва келажаги ҳисобга олиниши Ўзбекистон позициясидир. Мамлакатимизнинг нафақат бизнинг, шу билан бирга қўшниларимиз миллий манфаатларига ҳам зид бўлмаган бундай позициясини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш барчамизнинг фуқаролик бурчимиздир.

Жалолиддин САФОЕВ

МИНТАҚА

Орол – умумсайёравий фалокат

Олмаота шаҳрида бўлиб ўтган Оролни қутқариш халқаро жамғармаси таъсисчи давлатлари раҳбарларининг учрашувида жаҳондаги энг ташвишли экологик хавф – Орол муаммосига доир чора-тадбирлар яна бир бор атрофлича муҳокама қилинди.

Мунира ҚОРИЕВА,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати

Унда асосий эътибор ҳозирги даврда жаҳонда юз бераётган молиявий ва иқтисодий инқироз шароитида экологик муаммолар ечимини топишнинг йўл-йўриқларини излаш, амалий чоралар кўришга ўтиш, кучайиб бораётган хавфнинг олдини олиш учун минтақавий бирлик зарурати каби қатор долзарб масалаларга қаратилди.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов жаҳондаги давлатлар, халқаро ташкилотлар яна бир марта Орол фожиасидан огоҳ бўлишга, бу фақат минтақа эмас, балки сайёрамиз фожиаси эканлигига чуқур диққат-эътибор беришга қаратиб, жумладан шундай дедилар: **"Бугунги кунда шуниси мутлақо равшанки, Оролбўйида келиб чиқиши ва асоратлари жиҳатидан глобал, таъбир жоиз бўлса, бутун сайёрамиз миқёсидаги мураккаб экологик, ижтимоий-иқтисодий ва демографик муаммолар комплекси юзага келган. Экспертларнинг фикрича, тобора ҳалокатли тус олиб бораётган бундай таҳликали вазиятда шу нарса борган сари аён бўлмоқдаки, бу муаммони жаҳон ҳамжамияти ва биринчи навбатда, БМТ институтлари билан биргаликда ўзаро мувофиқлаштирилган саъй-ҳаракатларсиз бартараф этиш мумкин эмас".**

Мамлакатимиз раҳбари Орол денгизидаги экологик ҳалокатнинг олдини олишга қаратилган конструктив чора-тадбирлар мажмуасини амалга оширишни илгари сурар экан, минтақадаги давлатларни муаммоларни бартараф этиш учун ҳамжиҳатликда фаолият юритишга чақирди. Ҳар бир давлат раҳбари ўз халқи олдидаги масъулияти турли давлатлар миллий манфаатларини муштарак ҳолда англай олиши натижасидагина қандайдир ижобий натижаларга эришиш мумкинлигини кўрсатиб берди.

Юртбошимизнинг минтақадаги экологик ҳалокатнинг олдини олишга қаратилган барча саъй-ҳаракатларнинг асосий мақсади шу ҳудуддаги барча халқларнинг соғлом турмуш кечиришини таъминлашга қаратилиши лозимлиги ҳақидаги сўзлари кенг жамоатчилик ўртасида катта таассурот қолдирди. Юртбошимиз шунингдек, Орол фожиасининг олдини олиш, келажак авлод генофондининг ижобий жиҳатларини ривожлантириш, бошқа экологик фалокатларни жиловлашда муҳим ўрин тутишини билдириб, барча халқаро ташкилотлар ва давлатларнинг бу борадаги фаолиятларини бирлаштиришга даъват этди.

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ 2200 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Чорсу

"Авесто"да "бозор" деб аталган

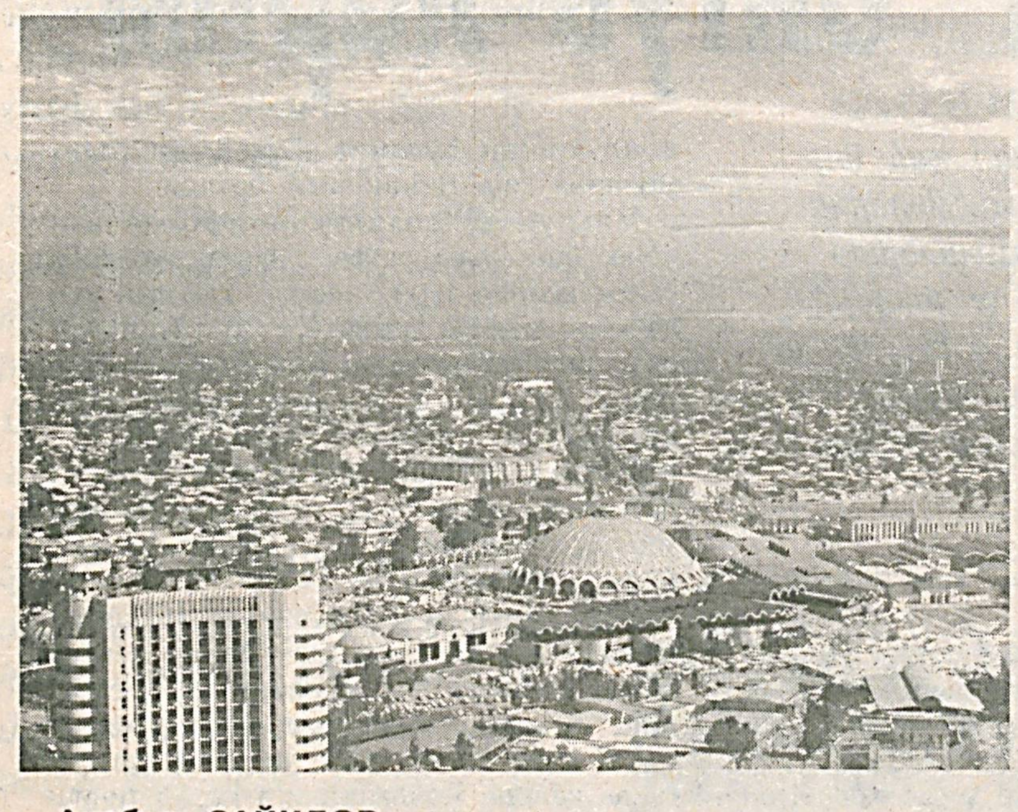

Акобир САЙИДОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

"Жаҳон цивилизацияси ривожига улкан ҳисса қўшган, ҳақли равишда "Шарқ дарвозаси" деб ном олган, халқимизнинг ғурур ифтихори бўлмиш азим пойтахтимиз Тошкент шаҳрининг миллий давлатчилигимиз тарихида ва ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти беқиёсдир". Президентимизнинг бу эътирофи қадимдан илм-фан ва маданиятнинг йирик маркази, тинчлик ва дўстлик рамзи бўлиб келаётган Тошкент шаҳрига нисбатан қўлланилиши бежиз эмас. Мустақиллигимиздан сўнг пойтахтимизнинг дунё миқёсидаги обрў-эътибори ошиб бораётгани, шаҳардаги тарихий обидалар, ёдгорлик ва қадамжолар таъмирланиб, янги замонавий объектлар қурилаётгани, шаҳарнинг ижтимоий инфратузилмасини ривожлантиришга доир қатор тадбирлар амалга оширилаётганлиги сир эмас. Зеро, Тошкент шаҳрининг тарихи, бой маданий мероси ва бугунги кунда юртимиз ва жаҳон ҳаётида тутган ўрни ватанимиз "юраги"га алоҳида эътибор беришни талаб қилади.

Тошкент шаҳрида жойлашган бир қарич ер ҳам ўз тарихига эга. Ўша кичик жой ҳақида бутун бир илмий ишлар, диссертациялар қилса бўлади. Тошкентнинг бирор манзили йўққи кўҳналик нафаси уфуриб турмаган бўлсин.

Гоҳида рўзғор ишлари билан "Чорсу" бозорини ораласам, у ерда Тошкент тарихининг бир бўлагига дуч келиб қоламан. Аслида "Чорсу" атамасининг ўзиёқ тарихий мазмунга эга. Чорсуларнинг пайдо бўлиши шаҳарларнинг юзага келиши каби қадимийдир. Қадимги Мисрда "шаҳар" маъноси доира ичидаги чорраҳа шаклидаги иероглиф орқали ифодаланган. Қадимги Рим шаҳарсозлигида чорраҳа махсус иморатлар билан ажратилган. Болқон мамлакатлари меъморчилигида Чорсу номи "чаршия" деб талаффуз этилади. Мисол сифатида Македониядаги Скопле ва Битола шаҳарларининг қадимий бозорларини келтиришимиз мумкин. Шаҳрисабзда Чорсуларнинг яққол намунаси сақланган. Самарқанд чорсуси шаҳарнинг савдо-сотиқ маркази, олти асосий кўча йўналишлари кесишадиган жойда барпо бўлган...

Дарҳақиқат, пойтахтимиздаги Чорсу маҳалласи ёхуд Чорсу бозори ҳам жуда узоқ тарихга эга. У маҳалла сифатида XI асрда вужудга келган. Тиканлимозор, Чуқуркишлоқ маҳаллалари билан қўшни бўлган.

Тарихий манбаларга қараганда бир неча аср аввал ҳам Чорсу муҳим аҳамиятга эга нуқта бўлган. Бунинг ўзига хос омиллари мавжуд. Биринчидан, бу нуқтада барча шаҳар дарвозаларининг йўллари туташган. Бу эса шаҳарнинг турли томонидан келадиган савдогарлар, йўловчилар ва меҳмонларнинг ушбу манзилда тўпланиш имкониятини берган. Натижада бу ерда улар учун турли шарт-шароитлар яратилган. Жумладан, карвонларда келтирилган моллар бевосита шу ер орқали тарқатилган. Карвонсаройлар, савдо марказлари бунёд этилган.

"Чорсу" сўзининг илдизи ҳам "бозор"га бориб тақалади. Қадимшунос Суюн Қораевнинг маълумотига кўра, "Чорсу" қадимий сўз бўлиб, зардуштийларнинг муқаддас китоби "Авесто"да Човурсуқ номи билан аталган. Форс тилидаги манбаларда "чаҳорбозор"-"чорбозор" деган сўзлар учрайди. Айтиш мумкинки, "Авесто"даги "суқ" сўзи "бозор" маъносида таржима қилинган.

Ўрта аср Шарқ шаҳарларида икки йирик кўча кесишган жой "Чорсу" дейилган. Одатда бундай жойларда савдо расталари, ҳунармандларнинг дўконлари бўлган. Чин матоларидан тортиб, турли мамлакатларнинг қимматбаҳо хомашёларигача ортилган карвонлар учун махсус жойлар ажратилган. Ҳунармандлар меҳнатининг нақши туширилган офтобаю кўзалардан тортиб, деҳқонларнинг пешона теридан "сув ичган" меваю сабзавотларигача шу ерда жамланган.

"Тошкентнома"да келтирилишича, ёзнинг иссиқ кунларида мешкопчилар машҳур Уккоша булоғидан сув олиб бозорда сотиб юришган. Ҳатто, шу шифобахш булоқ сувидан баҳраманд бўлиш илинжида ташриф буюришган. Бу эса кейинчалик бозор атрофида шифобахшлиги билан ажралиб турган машҳур Бадалмат ҳаммомининг қурилишига сабаб бўлади...

Эътибор берсак бозорлар қадимда нафақат "моддий таъминотчи" ролини бажарган, балки ўзига хос ахборот манбаи ҳам ҳисобланган. Савдогарлар турли юртларни кезиб, кўплаб маълумотлар, янгиликларни йиғиб келишган. Ушбу даргоҳ воситасида ахборотлар тарқатилган. Чорсу бозори аввал ҳам, ҳозир ҳам бундан мустасно эмас.

Чорсу мажмуасидаги Кўкалдош мадрасаси XVI асрда Дарвешхон ҳукмронлиги пайтида Бухоро хонининг ноиби Қулбобо Кўкалдош бошчилигида қурилган. Бундан аввалроқ, аниқроғи 1451 йилда Хўжа Аҳрор Валий томонидан Жомеъ масжиди барпо этилган.

Мустақиллигимиздан сўнг қадимий Чорсу буткул кўркамлашиб, ўзгача чирой очди. Шу билан бирга ўзининг кўҳна қиёфасини ҳам йўқотгани йўқ. Президентимизнинг ташаббуси ва бевосита раҳбарлигида Чорсу мажмуаси, жумладан Хўжа Аҳрор Валий жомеъ масжиди ва Кўкалдош мадрасаси қайта реконструкция қилинди. Халқимиз меҳмонни азалдан очиқ чеҳра билан қаршилаган. Чорсу майдони, Уккоша булоғи устига қурилган меҳмонхона биноси ҳам 2004-05 йилларда қайта таъмирланди. Чорсудаги бунёдкорлик ишлари ҳали ҳам давом этмоқда. Бугун Чорсу бозорини айланган ҳар бир киши замонавий талабларга жавоб берадиган шарт-шароитлар ва хизматлардан баҳраманд бўлиши шубҳасиз. Ҳам қадимий гўша, ҳам шаҳар маркази ва транспорт қатнови ўнғай бўлгани боис нафақат мамлакатимиз аҳолиси, балки юртимизга келган ажнабий меҳмонлар ҳам Чорсуни кўрмасдан кетмайди.

МАЪНАВИЯТ

ЖАРАЁН

Глобаллашув туфайли ер юзи кичик бир маконга айланмоқда. Иқтисодий мақсад, манфаатлар дунёнинг турли чегара ва тўсиқларидан ошиб ўтиб ер юзини яхлит қонунлар асосида ишлайдиган ягона бозорга бирлаштирмоқда.

Камолиддин ҲОТАМОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Ёшлар маънавиятини юксалтириш

мафкуравий таҳдидларга қарши самарали восита

Мустақиллигимизнинг илк йилларидаёқ Президентимиз Ислом Каримов жаҳонда кечаётган сиёсий жараёнларни инсон қалби ва онги учун бўлаётган кураш, маънавий таҳдидларни теран таҳлил қилиб мафкуравий курашларни ядро қуролидан кўра кучли ва хавфли деб таъкидлаган эди.

Бугунги кунга келиб сиёсий ва мафкуравий кураш усуллари тубдан ўзгариб, янги шакл ва кўринишларга эга бўлди. Булар орасида турли ниқобларга ўралган "оммавий маданият"нинг ёшлар онгига мафкуравий таъсир ўтказиши катта муаммога айланган. Ҳозирги кунда ҳам бундай хуружлар билан ҳар куни рўбарў келамиз. Шундай экан, бугунги тараққиёт бизга инъом этаётган неъматлардан ҳар даражада фойдаланаяпмиз? Булар бизга нима бермоқда? деган саволларга жавоб беришдан олдин атрофлича мулоҳаза юритиш лозим. Компьютер технологиялари, кино, эстрада, интернет орқали "оммавий маданият" ниқоби остида кириб келаётган мафкуравий, маънавий таҳдидлар бевосита ёш авлод маънавиятига ёт ғояларни сингдиришга интилаётгани кўпчиликка сир эмас. Хўш, бу каби иллатларга қарши қандай чоралар кўрилмоқда. Дарҳақиқат, бундай вазиятда ҳар бир ёш онгидаги маънавий бўшлиққа йўл қўймаслик, уларни тажовузкор ғоялардан сақлаш, мустақил фикри ва дунёқарашини шакллантириш, мустаҳкам иродага эга бўлиш билан эришилади. Бугунги кунда "оммавий маданият" кўринишида кириб келаётган салбий омиллар ҳақида тенгдошларимиз ҳамда соҳа мутахассислари фикри билан ҳам қизиқдик.

Умрзоқ Ҳамдамов, ЎзДЖТУ 4-босқич талабаси:

- Кейинги пайтда ошкоралики пеш қилиб, ҳар хил енгил-елпи қўшиқлар, телеэкран, матбуотда бўлмағур лавҳаларни акс эттириш каби ҳолатларнинг гувоҳи бўляпмиз. Бундай кинолар умуман менталитетимизга тўғри келмайди. Инсоннинг қадр-қимматини ота-она олдидаги бурч, ака-укалар ўртасидаги ўзаро меҳр-оқибат каби тушунчалар ўрнига, фақат ўз манфаатини ўйлаш – эгоизм ғояларини тарғиб қилади. Шу йўл билан миллий қадриятларимизни топташ. Шу сабабли кўпроқ миллий қўшиқларни, урф-одатларимиз, анъаналаримиз акс этган кинофильмларни кўраман. Бўлғуси журналист сифатида шуни айтишим мумкинки, бундай ғояларга қарши фақатгина миллий мафкурамиз мустаҳкамлиги билан жавоб бериш, яъни ғояга қарши ғоя билан курашиш керак.

Дарҳақиқат, бундай вазиятда ҳар бир ёш авлод онгидаги маънавий бўшлиқни тажовузкор ғоялардан сақлаш, мустақил фикри ва дунёқарашини шакллантириш, мустаҳкам иродага эга бўлиши билан эришилади.

Улуғбек Мустафоев, ўқувчи:

- Президентимиз томонидан биз ёшларнинг билим олиб баркамол авлод бўлиб етишишимизда барча имкониятлар яратилмоқда. Жумладан, бунёдкорлик ишларига катта эътибор қаратилиб, замонавий услубда янги мактаб, лицей ва коллеж бинолари қурилаяпти, мавжудлари капитал таъмирланаяпти. Шундай экан, биз Ватанимиз тараққиётига муносиб ҳиссамизни қўшиш учун муносиб билимга эга бўлишимиз, муносиб таълим-тарбия олишимиз зарур. Юртимизнинг эртаси биз ёшлар билан узвий боғлиқ экан, тенгдошларимиз Юртбошимиз ишончини оқлаш учун олдимиздаги масъулиятни бир сония ҳам унутмаслиги даркор. Салбий таъсирини кўрсатаётган ҳар хил оқимлар домига тушиб қолмаймиз. Чунки бизнинг мақсадимиз аниқ.

Иброҳим Абдуғаниев, Республика Маънавият тарғибот маркази Тошкент шаҳар минтақавий бўлим раҳбари:

- Глобаллашув — янгиланиш жараёни. Шу жиҳати билан эътиборимизни тортади. Мисол қилиб ахборот, компьютерлар турли хил ўйинлар, кийим ёки янги технологияни олайлик, унинг ортида қандай ғоя яширингани билан қизиқиб кўрмасдан уни билишга, ундан фойдаланишга уринамиз. Маънавий онги, дунёқараши ривожланмаган ҳар бир киши хоҳ катта, хоҳ ёш бўлсин шу ҳолда глобаллашувнинг салбий таъсирига ўлжа бўлади. Очиғини айтадиган бўлсак, мамлакатимиз мустақилликка эришиб, халқларимиз онгида янгича қарашни, эскилик сарқити – тобелик, буйруқбозлик иллатларидан воз кечиб ўзгача фикр, бошқача дунёқарашни шакллантиришдек қийин жараён бошланган бир пайтда бу каби тазйиқлар билан юзма-юз келдик. Қадамба-қадам турли ниқобларга ўралган ёвуз ғояларнинг асл қиёфасини мақсад ва муддаоларини англаб фош қилишга уринаяпмиз. Ҳар бир фуқаронинг ҳушёрлиги ортди, кўзи пишди, энг муҳими бундай ғояларга қарши иммунитет пайдо бўлди. Шундай бўлсада турли кўринишдаги мафкуравий хуружларга ҳеч ким алданмайди, хавфни бартараф этдик, деб хотиржам бўлиш ярамайди. Глобаллашув жараёнининг яна бир ўзига хос салбий жиҳати ҳозирги шароитда мафкуравий таъсир ўтказишнинг ниҳоятда ўткир қуролига айланиб, ҳар хил сиёсий кучлар ва марказларнинг манфаатларига хизмат қилмоқда. Бу каби оммавий маданият сифатида кириб келиб ёшлар онгига салбий таъсир этаётган омилларни бартараф этиш учун аввало ёшларимизнинг маънавий дунёсини янада бойитиш, миллий истиқлол мафкурасининг асосий омилларидан бири — тарихни, биз яшаётган даврни, дунёнинг тараққиёт мезонларини чуқур билиш, ўз-ўзини англаб етиш, замон кишиси сифатида тарбиялашимиз зарур.

Президентимиз томонидан биз ёшларнинг билим олиб баркамол авлод бўлиб етишишимизда барча имкониятлар яратилмоқда. Жумладан, бунёдкорлик ишларига катта эътибор қаратилиб, замонавий услубда янги мактаб, лицей ва коллеж бинолари қурилаяпти, мавжудлари капитал таъмирланаяпти.

Дарҳақиқат, бугунги мураккаб глобаллашув жараёнида маънавиятни турли хил таҳдидлардан сақлаб қолиш ҳар биримизнинг зиммамиздаги муҳим вазифа ҳисобланади. Суҳбатдошларимиз таъкидлашаётганидек, бу борада ёшлар ўртасида мафкуравий иммунитетни кучайтиришга қаратилган маънавий-маърифий тарғибот ишларини самарали йўлга қўйиш лозим. Зеро, фақат маънавияти юксак инсонларгина баркамол жамиятни шакллантиришлари мумкин.

НИГОҲ

Миллий қадриятлар

маънавиятимиз асоси

Мустақиллик туфайли мамлакатимиз ҳаётида катта ўзгаришлар рўй бермоқда. Миллий қадриятларимиз қайта тикланиб, буюк алломаларимиз ҳаёти ва фаолиятига бўлган қизиқиш ортаётгани сир эмас.

Босит УМАРХЎЖАЕВ

Айниқса, эртанги кунимиз бунёдкорлари бўлмиш ёш авлод таълим-тарбиясига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов айтганларидек, келажак авлод ҳақида қайғуриш, соғлом, юксак маънавиятга эга бўлган комил инсонни тарбиялаб етиштиришга интилиш бизнинг миллий хусусиятимиздир. Умуминсоний қадриятлар саналмиш меросий-ахлоқий, маънавий-маърифий бой фазилатларимизни бугунги авлод мулкига айлантириш, аждодларимизнинг анъана ва тажрибаларини ўрганиш ва ҳаётга татбиқ этиш долзарб масаладир.

Ҳозирги кунда ёшларнинг маънавий маданиятини шакллантиришнинг янгича методологияси маънавий онг ва тафаккурни, миллий мустақилликни таъминловчи асосий омил-жамиятда инсонпарварлик, адолат, демократияни вужудга келтириш учун ўтмишнинг бой маънавий тажрибасини тарихийлик, ҳаққонийлик нуқтаи-назаридан кўра олишни, ўз-ўзини англашни ва жаҳон ижтимоий, маданий тараққиётини, умуминсоний, миллий, маънавий қадриятларни уйғун ҳолда ўзлаштириш маҳоратини шакллантиришга хизмат қилмоғи лозим.

Ўзбек халқи тарихан таълим-тарбия соҳасида ўзига хос дорилфунун яратган. Ўзбек маданияти, шарқона миллий тарбия назарияси ва амалиёти олис мозийга бориб тақалади. Унинг тарбия ғоялари ўтган ҳар бир тарихий давр ва босқичлар давомида ижтимоий-сиёсий жараёнлар моҳиятини ўзида мужассамлаштирган ҳолда томир отган.

Халқ донишмандлиги ва одобномасининг бу нодир соҳаси ижтимоий ва маиший-ахлоқий ҳаётнинг барча томонларини, халқ оғзаки ижоди, халқ анъанавий педагогикаси, кадршунослиги, удумшунослиги ва маросимшунослигининг етакчи йўналишларини, диний-ахлоқий таълимотни қамраб олиши билан характерланади. У халқимизнинг асрлар давомида тўпланган бой тажрибаларини, ижтимоий-сиёсий, ахлоқий-сиёсий, ахлоқий-фалсафий, маърифий-эстетик, маънавий ҳамда жисмоний етуклик борасидаги қарашларини, тажриба- хулосаларини лўнда, аммо бағоят теран, донишманднамо тарзда ифодалайди.

Халқимизнинг педагогик қарашлари узоқ асрлар давомида шаклланган бўлиб, улар бизга алоҳида қўлланма, дастур ёки дарсликлар воситасида етиб келмай, балки халқ оғзаки ижоди замирида сақланиб қолган.

Халқ анъанавий педагогикасининг характерли жиҳати шундаки, халқ тарбияда кеча, бугун ва эртани ўйлаб иш тутади, яъни тарбияни ўтмишни унутмаслик, бугуннинг қадрига етишлик, келажакка умид асносида олиб боради. Халқ анъанавий педагогикаси ҳаёт, табиат, жамиятдаги ҳар бир воқеа-ҳодиса, кўриниш каби нарсалардан таълим-тарбия мақсадида мукаммал фойдаланилади. Халқнинг бундай қарашлари замирида борлиқдаги тўрт унсурни авайлаш, яъни экологик, эстетик тарбияни кузатиш мумкин.

Халқ бисотидаги энг яхши, табаррук сўзлар-дуо ва олқишлар ҳам тарбияга қаратилган. Халқ анъанавий педагогикасида яхши сўз, дуо-олқишнинг таъсир кучи, тарбиявий аҳамияти, инсон маънавий устуворлиги, иймон-эътиқод бутунлиги, яъни ёшларнинг ҳар томонлама мукаммал камолоти борасида тутган ўрни ва ролига алоҳида аҳамият берилади.

Халқ анъанавий педагогикаси жамоа ижодкорлигининг таркибий қисми сифатида кишиларнинг маънавий бирлашуви тимсоли, туб манфаатлари, орзу-армонлари умумийлигини ифодаловчи тарбия воситаси бўлиб хизмат қилади.

Тарихий зарурат туфайли диннинг пайдо бўлиши билан у тарғиб этган ахлоқий маънавий қонун-қоидалар аста-секин кишиларнинг ҳаётига, турмуш тарзига, онгига, дунёқарашига, жамиятдаги муносабатларга ва бошқа қирраларга чуқур таъсир кўрсатиб, жамият маданий ҳаётининг таркибий қисмига айланди.

Бугунги ўтиш даврида таълим-тарбия жараёнини тубдан ислоҳ қилиш, умуминсоний ва миллий-маънавий қадриятларнинг устуворлигига эришиш- ёшларнинг маънавий маданиятини шакллантиришнинг муҳим омилидир. Зеро, маънавий камол топган инсонларгина баркамол жамият қуришлари мумкин. Мустақил Ўзбекистон келажагининг пойдевори бўлмиш ёш авлодни миллий истиқлол руҳида тарбиялаш, маънавий камол топтириш, улар қалбида аждодларимиздан мерос бўлиб қолган миллий-маънавий қадриятларга нисбатан ҳурмат ва фахр туйғусини шакллантириш бизнинг олий мақсадимиздир.

ТАЪЛИМ

Мамлакатимизда таълим тизими, хусусан ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари фаолиятига алоҳида эътибор берилмоқда. Жумладан, мактаб битирувчиларини коллеж ва академик лицейларга йўналтириш, уларнинг иқтидорини аниқлаш ҳамон ўз долзарблигини йўқотгани йўқ.

Битирувчилар касбга йўналтирилади

бу йил умумтаълим мактабларини 594606 нафар ўқувчи тамомлайди

Акобир САЙИДОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Республикада айни дамда ўрта махсус, касб ҳунар таълими тизимида 1335та таълим муассасалари фаолият юритмоқда. Шундан 127 та академик лицей ва 1208 та касб-ҳунар коллежларидир. Ушбу муассасаларда 90835 нафар педагог ва муҳандис-педагог ўз билим ва савияларини ёшлар билан баҳам кўришмоқда. Кўриниб турибдики, бугун ёшларимизнинг билим олишлари учун яратилаётган шарт-шароитлар жаҳон таълим стандартларига тўлиқ жавоб бераётир.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида бир қатор мутахассислар, соҳа билимдонлари ва журналистлар иштирокида "594606 нафар 9-синф битирувчиларини касбга йўналтириш ва 2009-10 ўқув йилида Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари билан тўлиқ қамраб олиш" масаласида матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда мутахассислар томонидан эришилаётган ютуқлар ва олдимизда турган камчиликларни бартараф этиш, бу борада амалга оширилаётган чора тадбирлар тўғрисида маърузалар тингланди. Шу билан бирга журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб берилди.

2009 йилда жами 174 та ўрта махсус, касб-ҳунар муассасалари ташкил этилиши режалаштирилмоқда. Шундан 9 таси академик лицей, 165 та касб-ҳунар коллежлари бўлиши кутилмоқда. 2009-10 ўқув йилида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида фаолият кўрсатиши режалаштирилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг номи, таълим йўналишлари ва мутахассисликлари ҳамда манзиллари аниқ кўрсатилган ахборотномалар тайёрланди ва халқ таълими ҳудудий бошқармаларига тақдим этилди.

Иқтисодиёт тармоқлари таркибий ўзгаришлар, бўш иш ўринлари, шунингдек, ҳудудлар ва мутахассисликлар бўйича ёшларнинг бандлик даражасини ҳисобга олган ҳолда ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида тайёрланаётган мутахассисликлар ҳудудлардаги мувофиқлаштирувчи кенгашлар томонидан комплекс инвентаризациядан ўтказилди. Инвентаризация натижасига кўра ўқув йилида 123та касб-ҳунар коллежларида 62 та мутахассислик бўйича кадрлар тайёрлаш тўхтатилиши, 159 та касб-ҳунар коллежларида мутахассислик бўйича кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш, 5 та касб-ҳунар коллежини академик лицейга айлантириш ҳамда 33та касб-ҳунар коллежларининг ихтисослигини қисман ўзгартириш режаси ишлаб чиқилди.

МУҚАДДАС ҚЎРҒОН

Оила — жамият ва давлатнинг асосий бўғини

барkамол авлод соғлом оиладагина камол топади

„Ҳар қайси миллатнинг ўзига хос маънавиятини шакллантириш ва юксалтиришда, ҳеч шубҳасиз, оиланинг ўрни ва таъсири беқиёсдир."

Ислом КАРИМОВ

Аширқ**ул ЭШБЕКОВ,**
Жиззах вилоят адлия бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари

Оила ва унинг жамиятдаги ўрни масаласини ҳуқуқ, тарих, социология, психология, педагогика, демография, этика сингари фанлар асрлар мобайнида ўрганиб келган. Шундан ҳам оила жамиятнинг минг йиллар давомида шаклланиб, аҳолининг кўпайиши, ёш авлод тарбияси ва ижтимоий мослашувида муҳим бўғин ҳисобланишини билса бўлади. Дарҳақиқат, оила жамиятнинг соғлом, баркамолликка етакловчи табаррук масканидир. Инсоннинг ҳаётий тушунча ва тасаввурлари дастлаб оила бағрида шаклланади.

Оила аталмиш миттигина "Ватан" ниҳоятда ажойиб тилсимларга тўла. Уни жамиятнинг бир бўлаги деб талқин этилишида ҳам олам-олам мазмун-моҳият бор. Қадимий манбаларда ҳам айнан биз сўз юритаётган оила масаласига алоҳида эътибор қаратилганига гувоҳ бўламиз. Негаки, ҳар қандай жамиятнинг тараққиёти, ривожланиши ва ниҳоят, мустаҳкам илдиз отиши энг аввало ана шу оилалар тинчлиги, аҳиллигига бевосита боғлиқ бўлган.

Оила жамиятнинг бирламчи бўғини ҳисобланади. Шунга кўра, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, оила фуқаролик жамиятининг таянч нуқтаси, барқарор ва тинч тузилмасидир. Чунки бу муқаддас даргоҳда нафақат инсон дунёга келади, балки у маънан ва ахлоқан тарбия топади.

Оила шундай маконки, унда авлодлар камол топади, инсоният насли бардавомлиги таъминланади, бола тарбияси, ёш авлоднинг жамиятга мослашуви, шахс тарбияси амалга ошади. Бу жиҳатдан оила жамиятдаги меҳнат ёшига етмаган ёки ёши ўтган аҳоли қатламларини муҳофаза қилишнинг асрлар давомида шаклланган кўринишидир.

Мамлакатимизда оилага жамиятнинг асосий, муҳим бўғини сифатида қаралади. Зеро, комил инсон, аввало, оилада тарбия топади, улғаяди. Соғлом оилавий муҳитни шакллантириш ва шу орқали соғлом авлодни камол топтириш давлатимиз сиёсатининг устувор вазифаси этиб белгиланган. Ана шу сиёсатнинг ҳуқуқий асоси, биринчи навбатда, Бош Қомусимиз Ўзбекистон Конституциясида мустаҳкамлаб қўйилиши ва махсус "Оила" бобининг киритилишида рамзий маъно бор.

Мазкур бобда жамиятнинг етакчи бўғини саналмиш оиланинг жамият ва давлат муҳофазасида эканлиги белгилаб қўйилган. Шу билан бирга бошқа давлатлар конституциясида учрамайдиган, миллий менталитетимизга хос фазилатлардан келиб чиқиб, ота-оналар фарзандларини вояга етгунига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурлиги, ўз навбатида, вояга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ғамхўрлик қилиши конституциявий мажбурият сифатида мустаҳкамланган.

Таъкидлаш жоизки, оила халқимиз учун миллатнинг кўп асрлик анъаналари ва руҳиятига мос бўлган, ғоят муҳим ҳаётий қадриятларидан биридир.

Таъкидлаш жоизки, оила халқимиз учун миллатнинг кўп асрлик анъаналари ва руҳиятига мос бўлган, ғоят муҳим ҳаётий қадриятларидан биридир. Конституциямизнинг 63-моддасида оила қадри ўзининг шундай юридик талқинини топган: «Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга. Никоҳ томонларнинг ихтиёрий розилиги ва тенг ҳуқуқлилигига асосланади».

Оилага оид ҳуқуқий муносабатлар мажмуаси бўлган «Оила кодекси»да қон-қариндошлик, болаларнинг насл-насабини белгилаш, ота-она ҳамда болаларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, оила аъзоларининг ҳамда бошқа шахсларнинг алимент мажбуриятлари, ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни жойлаштириш шакллари, фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар иштирокидаги оилавий муносабатларни тартибга солишга оид ва бошқа қоидалар белгиланган. Бир сўз билан айтганда, истиқлол йилларида мамлакатимизда оила манфаатларини таъминлаш ва унинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида етарлича қонунчилик асослари яратилди.

Никоҳ-оила вужудга келишининг бирдан бир асоси. Оила тинч-тотувлиги ва мустаҳкамлигини таъминлаш мақсадида «Оила кодекси»га янгилик сифатида "Никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш" қоидаси кириб келди. 2002 йил 13 декабрда "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги" Ўзбекистон Республикасининг қонуни қабул қилинди ва у матбуотда эълон қилиниши билан амалга киритилди. Унда «Оила кодекси»нинг 17-моддаси матни қуйидаги таҳрирда баён этилди: "Никоҳланувчи шахслар давлат соғликни сақлаш тизими муассасаларида бепул асосда тиббий кўрикдан ўтадилар. Тиббий кўрикдан ўтиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади."

Жиззах вилоят адлия бошқармаси тизимидаги ФҲДЁ бўлимлари томонидан 2008 йил давомида 8831 та тиббий кўрикдан ўтган ёшларнинг никоҳлари қайд этилди. Никоҳланувчи шахсларнинг тиббий кўрикдан ўтиши соғлом оилани шакллантириш, ирсиятга боғлиқ ва туғма касалликларга чалинган болалар туғилишининг олдини олиш каби муаммоларни ҳал қилади. Зеро, икки ёшнинг ҳали қонуний никоҳдан ўтмай туриб, бир-бирларининг соғлиги ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлиши оила мустаҳкамлигининг гаровидир.

Биз қураётган инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат ва адолатли фуқаролик жамиятида оила ўзига хос ижтимоий бирлашмани ташкил этади. Оиланинг бу хусусияти унинг жамият манфаатлари билан боғлиқлиги ҳамда ижтимоий вазифаларида ифодаланади.

Шуни айтиш жоизки, мамлакатимизда ҳар бир оила, ҳар бир инсоннинг турмуш фаровонлиги, фуқаролар тотувлигини мустаҳкамлашга қаратилган, дастурий мақсадларга асосланган ишлар олиб борилмоқда ва бу ўзининг ижобий натижасини бериши муқаррар.

ЖАРАЁН

ТЎРТИНЧИ ҲОКИМИЯТ

Ёш ҳамкасбимга "айтув"ларим

Биз катталар ёшлар олдида ҳамма жойда ва ҳамиша қай бир маънода бурчдормиз. Айтайлик, оилада иқтисодий муаммоларни ҳал қилгандан кейин ҳам фарзандларимизга рўзғор юмушларию маънавият масалаларини ўргатиб-уқтириб боришда, бу ишларда аввало ўзимиз шахсий намуна кўрсатишда бурчлимиз. Маҳалла-ю кўча-кўйда одобу тарбиямиз билан, хайрли ишлардаги ташкилотчилигу шу аснодаги мағизли сабоқларимиз билан ёшларга ибрат бўлмоқлик ҳам бурчимиздир.

Салима УМАРОВА

Ишхонаю касб-кор соҳасидаям ана шундай ибратли фазилату жиҳатлар билан намуна бўлганимиз ҳолда соҳага эндигина кириб келаётган ёш кадрларни баркамоллик сари етаклаб, етук мутахассис бўлиб етишувларига жон куйдирмоқлик бурчдорлигимизнинг навбатдаги қиррасидир. Шу аснода бугун мен яқин-йироқда қалам тебратаётган, азизлиги фарзандим қадарлик, суюк ва умидбахш дунёлар — журналистика соҳасининг истиқболи бўлган ёшлар ижодини кузата туриб, ана шундай бурчдорликнинг юкини теран ҳис қилаяпман. Шу боис ҳам кўп йиллик тажрибамдан келиб чиқиб, уларга нимадир сўз айтишим лозимлигинида англаяпман бугун.

Умид қиламанки, буни ҳурматли ўқувчи ҳам тўғри ва самимий қабул қилади.

Ичидами, орасида?

Табиийки, журналистика факультетида ўқиганларингиз "**ОАВда ўринсиз сўз қўлланиши"** бўйича сабоқ олиб, ҳатто ёзма ишлар ҳам топширган бўлишингиз керак. Лекин нимагадир бугун ўзингиз ёзган қораламаларингизда (сўз бойлигингиз камлигиданми) ана шу қусурга йўл қўйяпсиз. Масалан, нашрларда чоп этилган мақола, лавҳа, суҳбат ва турли жанрлардаги чиқишларингизда бу нарса ботбот учраётир.

Балки эътиборсизлик, балки сўз мазмунига унчалик аҳамият бермаслигимиз оқибатида ёзганларимизда яна бир хил такрорни қўллашимиз кузатилаяпти. Айримларимизнинг "иш"ларимизда эса бу нарса одатий ҳолга айланиб қолгандай. Масалан, "Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида", "Эртанги кун истиқболларига" деган жумлаларни олайлик.

Мисолларга мурожаат қилайин.

"Мисқоллардан кенг хирмон тиклаётган пахтакорга осон эмас", деб ёзибсиз бировингиз.

Ҳовли сатҳи кенг бўлар, дала-ёвон кенг бўлар, кийим кенг, кўнгил кенг, кўприк кенг ва ҳоказо бўлар, хирмон кенг бўлмайди-да. Демоқчиманки, катта хирмон, баланд хирмон, юксак хирмон, сарбаланд хирмон ва ҳоказо жумлалар ишлатилганда юқоридаги гапимиз табиийроқ чиқар эди.

Ёки "7 нафар ёш мактабга қайтарилди", деган гапга мурожаат қилайлик. Ёшлар лицейу коллежларда, олийгоҳларда ўқишяпти, ишлаяпти. Мактаб ўқувчиси экан, уни ёш деб эмас ё бола, ё ўсмир деб атамоқ керак.

Хуллас, "7 нафар бола ёки 7 нафар ўсмир мактабга қайтарилган", десангиз тўғри гап тузиб, сўзни тўғри қўллаган бўлур эдингиз.

"Газетани тўрт-беш бўлакка қатлай бошлади" деган гапингиз ҳам юқоридагидай камчиликнинг бошқа бир кўриниши, холос. Чунки **бўлак** сўзининг ўзиёқ синиқлик, алоҳидалик, йиртиқлик, ажратилганликни кўз олдимизда намоён қилади. Ваҳоланки, гап мазмунини қатлаш хусусида бормоқда. Аслида шу жумлани **"газетани тўрт-беш марта букладди"** тарзида ёзиш тўғрироқ бўлар, гап ҳам табиийроқ тузилар эди.

Яна бир ҳаётий воқеа тафсилоти берилган мақолада ўғлини уйлантираётган ёшдаги аёлнинг **келинчак,** деб аталгани-чи?! Ҳатто бу ўрта ёшли аёлни жувон дейишга хижолат бўласан киши.

Бошқа бир ахлоқ-одоб мавзуидаги мақолада эса "У қизнинг суяги енгил", деб суюқоёқликка баҳо берилаётир. Ваҳоланки, бундайларни енгилоёқ, деб баҳолангувчи эди. "Суяги енгил" деган ибора эса беморлигу сиҳатликка дахлдор фразеологик атама ҳисоланиб, халқ орасида "бугун суягим оғир бўлиб турдим", "ҳозир суягим анча енгил" тарзида қўлланиб келинади

Кези келганда яна бир ўринсиз қўлланиб, зиёли ўқувчи ғашига тегадиган сўзга эътиборимизни қаратайлик. "Одамлар ичида узоқ қолиб кетди", "Қизлар ичида энг уқувлиси", "Шифокорлар ичида энг ҳалолқўли, фидойиси" каби жумлалар ҳам сиртдан қараганда тўғри ёзилгандай туюлади. Бироқ чуқурроқ ўйлаб кўрилса, "ичида"сўзи нотўғри қўллангани аён бўлади-қолади. Ахир чинданам ичи деганда хос, ички маъно англашилади.Одамларнинг ичи одамлар жисм-жасади ичидир. Шуни "Одамлар орасида узоқ қолиб кетди", "Қизлар орасида энг уқувлиси", "Шифокорлар орасида энг ҳалолқўли, фидойиси" ва ҳоказо тарзида ёзадиган бўлсак, бу борадаги хатомизни ҳам бартараф қилган бўлардик.

Шунингдек, **эътироф** сўзи ўрнида **аҳамият** сўзининг қўлланилиши (мутлақо ёпишмаса-да), "ризқ топади" ўрнида "ризқи унади" жумланинг ишлатилиши юқоридаги мавзумизга дахлдор учраб қолаётган айрим камчиликлардир.

Такрор "тишга тегади"

Соҳамизда қалам тебратувчилар билиш ва ундан сақланиши лозим бўлган яна бир камчилик бор. Бу такрор сўз, такрор жумлалар ишлатавериш ҳолатидир. Умуман олганда, радио ва телевидениеда ишловчи ҳамкасбларимиз томонидан ҳам бундай камчиликларга йўл қўйилмоқда. Фақат сўз оҳангию тасвирлар жилоси, бир сонияда айтилиб ўтилган жумлалар орасида бундай камчиликлар унчалик ҳам кўзга ташланмаётгани рост. Афсуски, босма нашрларда бундай такрорлар ўзини яққол намоён этади.

Кичик ахборотда уч марта **шундан сўнг** сўз бирикмасининг такрор келиши, бир гапнинг ўзида **ёшларнинг** сўзи уч марта такрор айтилгани, яна бир гапда уч ўринда **онаси** сўзининг ёзилиши, хайрия тадбири асосида ўтган бир никоҳ тўйи ахборотида уч ўринда **"5 та ёш оила"** жумласининг қайд этилгани, учта кетма-кет гапда **"садақадир"** сўзининг кесим сифатида такрорлангани чини билан зийрак ўқувчининг "ғашига тегади"ган ҳолатлардир.

Ваҳоланки, уларнинг айримларидан бутунлай воз кечса ёки икки гап бирлаштириб юборилса ҳам ҳеч нарса йўқотилмасди. Қайтанга гап "юпқалашиб", мазмун теранлашиб, мавзу чиройли ёритилишига имкон яратиларди. Айримларини эса синоним бўлгулик олмош сўзларга алмаштириб, гапнинг жозибасини ошириш, юқоридаги ғализликларни йўқотиб юбориш ҳам мумкин эди.

Балки эътиборсизлик, балки сўз мазмунига унчалик аҳамият бермаслигимиз оқибатида ёзганларимизда яна бир хил такрорни қўллашимиз кузатилаяпти. Айримларимизнинг "иш"ларимизда эса бу нарса одатий ҳолга айланиб қолгандай. Масалан, **"Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида", "Эртанги кун истиқболларига"** деган жумлаларни олайлик. Биринчи мисолда икки ўринда йил сўзи такрорланмоқда. Шуни, "Жорий йилнинг биринчи ярмида", десак нима йўқотамиз? Аксинча, такрордан ҳам қутуламиз, гапимиз ҳам ихчамлашиб, мазмун теранлиги ортади.

Иккинчи мисолдаги камчилик айни сўз мазмунига эътибор берилмагани оқибатида келиб чиққандир. Аслида, **эртанги кун** билан **истиқбол** сўзлари мазмунан синоним бўлиб, иккови ҳам келгуси замон, келажакни изоҳлаб келади. Балки маъно кучайтириш учун такрордан фойдаланилаётгандир, дейишимиз мумкин. Бундай бўлганида сўзлар орасига тире қўйиб ёзилиши даркор эди. Ваҳоланки, у ўринда бундай маъно кучайтиришга сира ҳожат ҳам йўқ. Шу боис биридан кечиб, аксинча, кўзланган маънонинг чин атамаси бўлган **фаровонлиги, порлоқлиги** ва ҳоказо сўзларни қўлламоқлик тўғрироқ бўларди.

Она тилим — ибрат йўлим...ми?

Кейинги пайтда нафақат босма нашрларда, радио-телевидениеда ҳам тил қоидаларининг бузиб қўлланаётгани факти кўпайиб бораяпти. Энди шу хусусда ҳам тўхталиб ўтайлик. Масалан, "Ҳамма янги бино ҳовлисига тўпландилар", деган гапни олайлик. Эга жамлик маъносини билдирувчи сўз бўлганда, кесим бирлик формада келади. Бу — тил қоидаси. Демак, мазкур гапни "ҳамма янги бино ҳовлисига тўпланди" деб айтишимиз, ёзишимиз жоиз. Аслида, шундай ёзганимизда ёки айтганимизда гап яхлитлик касб этади, тўкилиб уваланмайди. Ёки "1845 қоидабузарлик ҳолатлари", "50 нафар ёш ариза билан мурожаат қилишган", "487 та бўш иш ўринлари" каби жумлаларни ҳам "1845 та қоидабузарлик ҳолати", "50 нафар ёш ариза билан мурожаат қилган", "487 та бўш иш ўрни" тарзида ёзсак ёки айтсак, тил қоидасига амал қилган бўламиз. Тузаётган гапимизнинг ҳам табиийлиги ортади.

Маълумки, доналикни ифодаловчи дона, бош, туёқ, нафар, нусха, туп каби саноқ сонлар тури мавжуд. Улардан ҳар қайсиси мазмун-моҳиятига кўра ҳар нарсани аниқлаб келади. Айтайлик, 30 бош қўй, 3 нусха китоб, 5 нафар ўқувчи тарзида. Афсуски, айримларимиз фақат инсонгагина қўлланиладиган нафар нумеративини ҳайвонгаям, предмету буюмга ҳам қўллайверамиз. Бу, айниқса, кечирилмас ҳолдир.

Бириктирувчи боғловчи вазифасида келадиган-у юкламасидан кейин вергул ишлатишимиз, сўз ўртасида келган кириш сўзининг икки томонидан вергул қўйиб ажратмаслигимиз; ундалма қўлланганда қаерда жойлашганига қараб тиниш белгилар билан ажратиш лозим, шундай қилмаслигимиз; **"Саодат опага эзгу ишларига омад"** тарзида жумла тузиб, ўрин пайт келишиги қўшимчаси- **да** ўрнига жўналиш келишиги қўшимчаси бўлган **га** ни ёзиб, гапимизни ғализ ҳолга солишимиз; қаратқич келишиги қўшимчаси бўлган-**нинг** ўрнида тушум келишиги қўшимчаси-**ни** ни қўллаб, яна шу ҳолатни содир қилишимиз ўзбек тилимиз қоидаларини бузишимиздир. Табиийки, бундай бузилишлар ҳам ёзаётган қораламамизнинг оҳорини тўкади ҳам тил билимдони бўлган зукко ўқувчиларимиз олдида нашримизнинг нуфузини тушириб юборади. Энг ёмони, нашрлардан сабоқ оладиган айрим кишиларнинг билимдонлиги эмас, билимсизлигига хизмат қилади.

"Эътироф"имиз эътирофга арзисин!

Энди ОАВни зиёли мухлислар олдида қадрли қиладиган яна бир жиҳат борки, шу хусусидаям бир чимдим тўхталиб ўтайин.

Ёш касбдошим, аслида, Сиз ана шу жиҳатни нимада кўрасиз? Мен эса буни ростликда кўраман. Яъни қай бир инсон ҳақида ёзар эканмиз, унинг ҳаётидаги ибрат-фазилатлари рост бўлишини, эътирофимиз ёлғон бўлмаслигини чин дилдан истайлик ва баҳоли қудрат шундай қаҳрамонларни қидириб топайлик.

Улардан, аниқроғи, ёзганларимиздан мухлисимиз ҳам имкон қадар маънавий озиқ ҳам ибрат тарзида нимадир олсин.

Афсуски, гоҳида айримларимизнинг тажрибасизлик оқибатида танлаган қаҳрамонларимиздан кўнгил тўлмагани рост гап. Мисол тарзида айтайин. Яқинда бир нашрда атиги 7-8 йиллик иш стажига эга, корхонасида хатлар билан ишлаётган жувон ҳақида "Эътироф" рукни остида мақола чоп этилди. (Ҳатто сурати ҳам босилган). Бу портрет мақоладан ўқиб-уққанимиз жувоннинг таржимаи ҳоли ва "билмаганларини сўраб ўрганаётгани" бўлди, холос. Ўқувчига ибрат бўлгулик эса ҳеч нарса топмадик. Ваҳоланки, айни ўша соҳада 30-40 йиллаб, ҳатто жонини фидо қилиб ишлаган муҳтарам Президентимиз айтганлари каби, "элим деб, юртим деб ёниб яшаётган"лар бор.

Шу аснода бир нарсани тўғри тушунишимиз керак. Бу ўринда гап фақат стаж хусусида кетмаяпти. Атиги коллеж талабаси бўлган ўсмирнинг куйган лампани яроқли ҳолатга келтирган ихтироси ҳақида ёзилган мақолани ҳам ўқидим. Очиғи бундан жуда қувондим. Аслидаям, нафақат тенгдошлари, катта ёшдагилар учун ҳам бунёдкорлик, ихтирочилик бобида алоҳида ибрат бўлган бундай ёшларни топиб кўрсатишимиз томошабинга, ўқувчига, эшитувчига нимадир беради. Аниқроғи, бундай қаҳрамонлар кимларнидир ўз ортидан эргаштира олади. Юқоридаги аёлга ўхшаган қаҳрамонлар эса ўқиган, эшитган, кўрган кишининг энсасини қотиради, холос. Энг муҳими, зукко мухлиснинг бундай нарсаларни ёзиб, айтиб- кўрсатаётган ОАВ дан кўнгли қолади.

Шу ўринда бир гапни ҳам айтмоқлик фойдадан холи эмас, деб ўйлайман. Келинг, бугун эл эътироф қилган бирор бир мактабга борайлик. Бошланғич синф ўқувчиларига дарс ўтаётган ўқитувчининг иш жараёнини сиртқи кузатувчи бўлиб ўрганайлик. Кейин ўзимиз ҳам атиги бир соат биргина болага лоақал бир ҳарфни ўргатиш машқини қилиб кўрайлик. Шунда, шубҳасиз, бу касбнинг чин заҳматини юракдан ҳис қиламиз. Ана шундан кейин бундай заҳматли ишда неча ўн йиллаб ишлаб, мунтазам равишда юқори натижаларга эришиб келаётган ўқитувчини танлаб олиб, "Эътироф" деб у ҳақида портрет, мақола ёки очерк ёзишни эплай олсак, бу ҳаракатимиз, албатта, эътирофга арзийди. Шу асно журналист сифатида рост сўзни ҳам айтган-айтолган бўламиз. Уни билган-таниган ҳар бир киши ҳам бизга раҳмат дейди.

Ваҳоланки, ҳар бир соҳанинг ана ўша устозга ўхшаган чин фидойилари бор. Уларни биринчи галда биз журналистлар кўришимиз лозим. Жамоатчилик нигоҳига кўриниб-кўринмаётгани шу ибратли жиҳатларини қаламимиз қурби етгунча элга шоён кўрсатишимиз керак. Уларни бундай чин эътироф қилишимиз эса ортларидан янги-янги фидойилар етишиб келишига замин яратади.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

БИЗНИНГ ШАРҲ

Беҳзод ИСКАНДАР

Беқарорлик таҳдиди

Афғонистондан қўшни Покистонга ҳам хавф солинмоқда. Мазкур минтақадаги нотинч вазиятни ҳал этиш бўйича Ўзбекистон аниқ позицияга эга

Минтақавий хавфсизлик ҳақида гап кетганда, Афғонистонни эътибордан четда қолдириб бўлмайди. Зеро, бу мамлакатда барқарор тинчлик ўрнатилмас экан, нафақат Марказий Осиё, балки дунё хавфсизлиги жиддий таҳдид остида қолаверади. Шу кунларда Покистон шимолий-ғарбидаги айрим ҳудудларни "Толибон" жангари гуруҳи томонидан яна босиб олиниши жаҳон ҳамжамиятини ва айниқса, Марказий Осиё давлатларини жиддий хавотирга солмоқда. Бугунги кунда Покистонда содир бўлаётган ҳарбий тўқнашувларда Афғонистонда ҳукм сураётган беқарорликнинг таъсири катта. Экстремистлар Покистонда ҳам фаоллашган экан, бу ҳол Афғонистон учун янада ташвишли ҳол саналади. Бу икки давлат ён қўшни, қувончни ҳам, ғамни ҳам баҳам кўради. Мутахассислар фикрича, ҳар икки мамлакатда юзага келган нотинч вазият чегара ва миллат танламас диний экстремизм ва терроризмни янада авж олишига олиб келмоқда.

Кузатувчиларнинг сўзларига кўра, баҳорда Афғонистоннинг тоғли ҳудудларида музлар эрий бошлагач, йўллар очилиб, жангари гуруҳлар ҳаракатлари авж олмоқда. Гарчи Толибон ҳокимиятдан ағдарилганига олти йилдан ошганига қарамай, мамлакат ҳали ҳам нотинч аҳволда. Табиийки, бу минтақада юз бераётган ҳолатлар Ўзбекистонни ҳам асло бефарқ қолдирмайди. Афғонистондаги вазиятни ўнглаш борасида Ўзбекистон аниқ ва равшан позицияга эга. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, можарони фақат ҳарбий йўл билан ҳал этиб бўлмайди. Бу борада урушдан азият чекаётган халққа иқтисодий кўмак бериш керак. Зеро, Афғонистондаги тинчлик минтақа учун катта имкониятлар эшигини очиб беради.

Ўзбекистон давлати ва халқи Афғонистонда тинчлик ва барқарорлик ўрнатилиши, жафокаш афғон халқи тинч-осойишта ҳаёт кечириши, бу мамлакатни барча этник гуруҳлар манфаатларини ифодалайдиган ҳамда диний, миллий-этник, ижтимоий-сиёсий тотувликни таъминлай оладиган куч бошқаришини жуда хоҳлайди. Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритган пайтдан бошлаб, Афғонистондаги вазиятни баҳолаш, юзага келган муаммоларни ҳал этишга кўмак бериш бўйича саъй-ҳаракатларни, шунингдек, тинчлик ва осойишталикни қарор топтириш юзасидан аниқ таклифларни илгари суриб келмоқда. Мамлакатимиз томонидан Афғонистонга нечоғли эътибор қаратилаётгани Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Афғонистон муаммоси борасидаги нутқ, интервью ва ташаббусларида ўзининг яққол ифодасини топган.

Президент Ислом Каримовнинг НАТО/Евроатлантика ҳамкорлик кенгашининг Бухарестда ўтган саммитида "БМТ кўмагида Афғонистонда тинчлик ва барқарорликка эришиш бўйича "6+2" гуруҳи доирасида олиб борилган музокара жараёнини НАТО иштирокида янги "6+3" шаклида қайта тиклаш" борасидаги ташаббуси мазкур анжуман ишида айтилган жиддий таклифлардан бири бўлганди.

Президент Ислом Каримовнинг НАТО/Евроатлантика ҳамкорлик кенгашининг Бухарестда ўтган саммитида "БМТ кўмагида Афғонистонда тинчлик ва барқарорликка эришиш бўйича "6+2" гуруҳи доирасида олиб борилган музокара жараёнини НАТО иштирокида янги "6+3" шаклида қайта тиклаш" борасидаги ташаббуси мазкур анжуман ишида айтилган жиддий таклифлардан бири бўлганди. Мутахассисларнинг фикрича, бу таклифга доир шарҳларда айнан шу йўл билан Афғонистонга қўшни бўлган давлатларнинг тажриба ва экспертлик билимларидан фойдаланган ҳолда мазкур мамлакатда ҳамон мавжуд бўлган таҳдидларга ечим топиш мумкинлиги айтилмоқда.

А.Турсунов, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси:

- Президентимизнинг Афғонистондаги вазиятни ҳарбий йўл билангина бартараф этиб бўлмаслиги, бунинг учун афғонларнинг меҳнат билан бандлигини таъминлаш, бошқача айтганда, одамларга хизмат қиладиган инфратузилмани ривожлантириш каби таклифлари халқаро жамоатчилик томонидан муносиб баҳоланмоқда. Иккинчи муҳим жиҳат – бу Афғонистонда тинчликни мустаҳкамлаш борасида фаолият олиб бораётган халқаро коалицион кучлар аввало, афғон халқининг диний, миллий-маданий қадриятлари ва урф-одатларини ҳурмат қилиши, кам сонли миллатлар манфаатларини эътиборга олиши зарур. Акс ҳолда ушбу мамлакатда тинчлик ва тотувликни кафолатлаш жуда мураккабдир. Бу Президентимиз айтганидек, Афғонистондаги вазиятга ижобий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган чора-тадбирлардан саналади. Шунингдек, аҳолини қуролсизлантириш, тинч ҳаётга йўналтириш, ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш, ислоҳотларнинг босқичма-босқич ва изчил амалга оширилишини таъминлаш жуда муҳимдир. Ҳозир ўзи узоқда бўлса ҳам ўз манфаатини кўзлаб, Афғонистон ҳақида "қайғураётган" давлатлар оз эмас. Аммо Ўзбекистон ва унинг халқи асрлар мобайнида ёнма-ён яшаб, қардош ва қариндош бўлиб кетган халқнинг хонадонига ҳеч қандай пинҳона мақсадни кўзламаган ҳолда, тинчлик ва фақат тинчлик тилайди.

Айтиш жоизки, аҳолиси қарийб 28 миллион бўлган Афғонистон муаммоси кеча ёки бугун пайдо бўлгани йўқ. 1979 йил минтақага Собиқ Иттифоқ ўз ҳарбий қўшинларини киритиши минглаб фуқароларнинг ўлимига, миллионлаб одамларнинг қочқинга айланишига олиб келди. 9 йилу 1 ой ва 25 кунга чўзилган бу уруш иттифоққа 15 минг аскаридан айрилиши ва энг ачинарлиси, назоратсиз қолган Афғонистоннинг террорчилар маконига айланишига олиб келди. Бир сўз билан айтганда, ўтган 30 йиллик беқарорлик одамларнинг қўлига қурол олиб, ўзини, оиласини ҳимоя қилишга мажбур этмоқда.

Мутахассислар жаҳон ҳамжамияти Афғонистонга сиёсий, иқтисодий томондан яқиндан ёрдам бериши, ёруғ йўлларни кўрсатиш лозим, деган фикрда. Мисол учун, мамлакатда йилдан-йилга авж олиб бораётган гиёҳвандлик моддаларини ўстириш эмас, унинг ўрнига буғдой экиш қанчалик фойдали эканини тушунтириш мумкин. Бу аграр соҳага ихтисослашган мамлакат учун муҳим амалий натижалар беради. Албатта, неча йиллар давомида уруш гирдобида ҳаёт кечираётган афғон халқи учун бу жуда машаққатли, таъбир жоиз бўлса, игна билан қудуқ қазишдай гап бўлиши мумкин.

Ҳозир мамлакатда вазиятнинг тобора мураккаблашиб бораётгани аҳоли бандлиги, ҳокимиятнинг нуфузини мустаҳкамлашга етарлича эътибор берилмаётгани билан боғлиқ. Бу ерда эскириб қолган технологиялар асосида ишлаётган миллий ҳунармандчиликни ҳисобга олмаганда (айни пайтда ушбу мамлакатда 1,5 миллион нафар гиламдўзлар мавжуд) ишлаб чиқариш деярли йўқ. Мамлакатда экинга яроқли майдонлар 17 миллион гектарни ташкил этишига қарамай, шундан атиги қарийб 4 миллион гектарига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари экилаяпти, холос. Афсуски, мазкур ҳудуднинг катта қисмини асосан қорадори плантациялари эгаллаган. Шу жиҳатдан Афғонистон ҳамон халқаро миқёсдаги ғайриқонуний наркобизнеснинг таянч нуқтаси бўлиб қолаётир. Маълумотларга кўра, бу ерда жаҳон бозорига етказиб берилаётган қорадорининг 90 фоизи етиштирилиб, бундан олинаётган даромадлар 3 миллиард доллардан ошади. Бу Афғонистон ялпи ички маҳсулотининг 50 фоизини ташкил этади.

Афғонистондаги мураккаб вазият аста-секин "касалланиб" қўшни Покистонга ҳам таъсир кўрсатмоқда. Айрим мутахассисларнинг фикрича, ўз вақтида кўрилмаган чора-тадбирлар айни пайтда расмий Исломобод учун етарлича бош оғриқ туғдирмоқда. Қолаверса, бугунги диний экстремизм, терроризм билан боғлиқ муаммоларни битта ёки иккита давлатнинг ҳал этиши мушкул. Бошқача айтганда, сайёрамизнинг энг оловли нуқтасига айланиб қолаётган Афғонистон ва Покистондаги сиёсий беқарорликка халқаро ҳамжамиятнинг бирдамлиги, якдиллиги зарур.

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Ҳар ҳафтада 6 соат

Ер юзи аҳолисининг ярмидан кўпи бир ҳафтада 6 соатдан ортиқ "ўргимчак тўри"да ўтирадилар.

Уларга тақдим этиладиган сайтлар сони эса кун сайин ортиб бормоқда. Қидирув тармоғи ҳисобланган "Google" тарқатган хабарга кўра, тармоқда триллионга яқин сайтлар рўйхатдан ўтган. Шахсий компьютер ва ноутбуклардан фойдаланиш кўрсаткичлари ҳам ўсиб, 35 фоиздан 47 фоизга кўтарилди. Қизиғи шундаки, ўтказилган сўровнома натижаларига кўра, техниканинг бу қадар ривожланганига қарамай, аҳолининг 70 фоизи бир-бировини кўриб туриб суҳбатлашишни афзал билар экан. Деярли 80 фоиз киши телефонсиз ҳаётларини тасаввур эта олмаслигини айтишган бўлса, бор-йўғи 19 фоиз фойдаланувчи телефондан кўра интернетсиз яшаш қийинлигини таъкидлаб ўтган.

Иккинчи ҳолат

Қарийб 200 нафар ноқонуний муҳожирлар Италиядан Ливияга қайтиб келишди.

Италияга боришни мақсад қилган муҳожирлар Лампедуза қирғоғида қўлга олинган. Бу жорий йилда мамлакатда кузатилган иккинчи ҳолатдир. 2008 йил август ойида Италия ва Ливия ҳукуматлари ўртасида "Дўстлик ҳақида шартнома" имзоланган. Унга кўра, Ливия томони ноқонуний муҳожирларга қарши курашиши лозимлиги кўрсатилган. Шунга қарамай, айни шу ҳужжат расман кучга киргач, Италияда Ливиядан келаётган ҳам қонуний, ҳам ноқонуний муҳожирлар сони сезиларли тарзда ошгани кузатилган. Бу ҳақда Рейтер агентлиги хабар тарқатган.

Ёнилғи манбалари кўпайтирилади

Европа Иттифоқи тўрт давлат - Миср, Туркия, Озарбайжон ва Грузия билан янги қувурлар қуриш тўғрисида битим имзолади.

Бу билан Марказий Осиё ва Яқин Шарқ ёнилғиси бир неча қувур ёрдамида Туркия орқали Европага узатилади. Озарбайжон ва Миср газга бой, Туркия ва Грузия эса ана шу газни транзит қилишда муҳим рол ўйновчи давлатлардир. "Набукко" деб номланувчи қувурлардан бири, Европа Иттифоқи назарида 2014 йилгача ишга туширилиши лозим. Европа Комиссияси президенти Жозе Мануел Баррозонинг айтишича, Европа Иттифоқи лойиҳага ҳуқуқий, моддий ва сиёсий томондан ҳиссасини қўшади. Европа газнинг 25 фоизини Россиядан олади. Аммо январ ойида транзит давлат - Украина билан нарх бўйича юзага келган можаро оқибатида қитъа бир неча ҳафта ёнилғисиз қолганди. Келажакда бунинг олдини олиш учун Европа ёнилғи манбаларини диверсификация қилмоқчи.

Интернет хабарлари асосида Шаҳбоз ИЗЗАТУЛЛАЕВ тайёрлади

РАНГИН ДУНЁ

Маҳфуза ХУДАЙБЕРГАНОВА, "Milliy tiklanish" мухбири

Мадрид

Испаниянинг нафақат пойтахти, балки тарихий-маданий маркази ҳамдир

Испаниянинг пойтахти — Мадрид шаҳри Пиреней ярим оролининг энг марказий қисмида жойлашган бўлиб, у Европанинг қадимги шаҳарларидан бири ҳисобланади. Ундаги қатор меъморий обидалар, қиролларнинг қадимий саройлари, музей ва черковлар ҳозирги кунга қадар ўз чиройини йўқотмаган.

Афсоналарда айтилишича, Тибр дарёсининг худоси Тибериннинг ўғли Окни Мадрид шаҳрига асос солган экан. Шунингдек, Мансанарес дарёси ёнида Мантуя Карпетанская қасрининг қурилиши шаҳарнинг илк илдиз отишига имкон берган. "Мадрид" сўзи кельтларнинг "Магерик" сўзидан келиб чиққан бўлиб, "катта кўприк" маъносини англатади. Тахминан 932 йилда шаҳар Мажирит қасри ёнида қад ростлайди. 1083 йилда қирол Альфонс IV шаҳарнинг ривожланиши ва маданий ўсишига катта аҳамият беради. Айниқса, 1570-1670 йиллар давомида шаҳар янада замонавий кўринишга эга бўлади. Айтишларича, қачонлардир шаҳарни ўраб турган тўртта дарвоза мавжуд бўлган. Гарчи қадимги дарвозалар ҳақида маълумотлар у қадар кўп бўлмаса-да, Филипп IV ҳукмдорлиги даврида шаҳарнинг энг сўнгги, тўртинчи дарвозаси қуриб битказилгани ҳақида маълумотлар сақланиб қолган. Кейинчалик, Филипп V даврида 1734 йили ёниб кетган "Алькасар" саройи ўрнига янги сарой қурилиши бошлаб юборилади. Тарихчилар "Алькасар" саройи ўзининг сирли лабиринтлари билан ўша даврда жуда ҳам машҳур бўлган, дейишади. Янги саройнинг ҳам ниҳоятда гўзал ва сирли бўлишини хоҳлаган қирол бу ишни ўша даврнинг энг машҳур меъморларига ишониб топширган. Италиялик меъморлар Филипп Ювар, Жованни Сакетти, Сабатини ҳамда Вентуранинг маҳоратлари эвазига сарой тезда қад кўтаради. 1738 ва 1764 йиллар давомида қурилган саройга илк бор қирол Карл III қадам қўяди. Ҳозирги кунда саройнинг маълум қисми музейга айлантирилган.

Кейинчалик қирол Фердинанд VII ва малика Изабелла II Мадриднинг маданий ривожига ўз ҳиссасини қўшади. Бироқ, ана шу даврда шаҳарнинг қадимги дарвозалари бузиб ташланади, фақат биргина Алькала деворининг айрим қисми омон қолган. Шаҳарнинг энг муҳим маданий асори-атиқаси ҳисобланмиш "Прадо" музейига ҳам ана шу даврда асос солинган. Бундан ташқари "Малика София" ва "Тиссен-Борнемис" музейлари шаҳарнинг қадимги музейлари сирасига киради. "Прадо" музейида асосан замонавий санъат дурдоналари жамланган бўлса, "Малика София" музейида Пабло Пикассо, Сальвадор Дали ва Жоана Миронинг машҳур санъат асарлари жой олган. "Тиссена-Борнемиса" музейида ҳар бир асрга тааллуқли бўлган тарихий санъат дурдоналари сақланади.

Мадридга янада кўрк бағишлаб турган иккита қадимги майдон шаҳар тарихида алоҳида ўрин тутади. Улар "Пласа Майор" (Plaza Mayor) ва "Пуэрто дель Соль" деб аталади. Пласа Майор майдони Филип III давридаёқ меъмор Хуан Гомес де Мора бошчилигида қурилган. Икки йил давомида қурилган майдонда 136 та бир-биридан кўркам бинолар ўрин олган. Бинолар дарчасидан саройда ўтказиладиган маросим ва тадбирларни маҳаллий аҳоли бемалол томоша қила олган. Шунингдек, Габсбурглар салтанатининг биринчи қироли бўлган Филип III нинг улкан ҳайкали майдонга янада салобат бахш этиб турибди.

Пуэрто дель Соль — испанча "Puerta del Sol" сўзидан олинган бўлиб "қуёш дарвозаси" маъносини англатади. Малика Изабелла II нинг ушбу майдонда қурдирган бинолари ҳамда Янги йил келганини билдириб турадиган осма соат ҳам ҳанузгача ўз чиройини йўқотмаган. Ушбу майдон Испаниянинг энг марказий нуқтаси ҳисобланади. Бадиий Академия биноси ҳам ана шу майдонда бўлиб унда машҳур Пикассо ва Дали таҳсил олган. У ерда икки осмонўпар бино, минора ҳам мавжуд. Бири "Мадрид минораси" бўлса, иккинчиси "жирафа" лақабини олган "Испания" минорасидир. Иккала минора XX асрнинг 40-50 йилларида қурилган.

Шаҳардаги қадимги черковлардан бири — Энкарнасьон черкови 1611 йилда қурилган бўлиб, унга Филипп III нинг аёли Маргарита Австрийская асос солган. Малика черковнинг меъморлари Хуан Гомес ва Альбертодан ушбу черков бошқаларга нисбатан ўзгача бўлишини талаб қилган экан. Вақт эса меъморлар маликанинг ишончини тўла оқлай олганини кўрсатиб турибди.

Испанияликларнинг маданият тарихи ҳақида сўз кетганда албатта, буқалар жангини эсламасликнинг иложи йўқ. Дунёга машҳур буқалар жангига қачон асос солингани ҳеч кимга маълум эмас. Бироқ, XVIII асрнинг бошларида Пласа Майор майдонида отлиқлар жанги ўтказилар эди. 1929 йили Алькала дарвозаси ёнида улкан "Лас Вентас" аренаси қурилганидан сўнг, ҳар йили март ойидан октябрь ойигача ҳар якшанбада буқалар жанги ўтказилиши одатга айланган. Шунингдек, ҳар йили 1 майдан 30 майга қадар бўлиб ўтадиган буқалар жангини кўриш учун бутун дунёдан ишқивозлар ва сайёҳлар келишади. "Лас Вентас" аренаси 23 минг томошабинга мўлжалланган бўлиб, унинг дарвозаси ёнида жангда ҳалок бўлганларга ҳамда пенициллинни кашф қилган Александр Флемингга бағишлаб ҳайкал ўрнатилган. Флемингнинг ана шу кашфиёти сабаб буқалар жангида яраланган бир қанча матадорлар омон қолишган экан. Испанларнинг севимли ва қадрли ушбу байрами инсон ҳаёти учун хавф туғдирса-да, улар анъанани ҳанузгача давом эттиришади. Ҳатто, Мадрид шаҳрида матадорлар, уларнинг ўқ-ёйлари, антиқа либослари ҳамда мўмиёланган буқалар сақланадиган музей ҳам бор.

Дарҳақиқат, ҳар бир миллатнинг миллий урф-одатлари, анъаналари ва байрамлари антиқа ва такрорланмас бўлади. Гарчи, испанларнинг байрамлари ниҳоятда кўп бўлса-да, уларни дунёга танитган айнан буқалар жанги ҳисобланади.

ТЕАТР

Ўзбек Миллий академик драма театрининг мармар зиналарига қадам қўйиб, юқорига кўтарилаётган кишини унинг салобати босиши шубҳасиз. Бундай шоён санъат кошонасини қуршаб турган чор-атроф бир қувончингизга ўн қувонч қўшади.

Шоён санъат кошонасида

унинг қошидаги музейда 50 дан ортиқ актёрларнинг ҳаёти ва ижодини акс эттирувчи экспонат-лавҳалар жой олган

**Пардабой ТОЖИБОЕВ,
"Milliy tiklanish" мухбири**

Разм солсангиз, даставвал боғбон меҳнатининг ҳосилини кўрасиз: турли-туман анвойи гуллар, симбоғичга кўтарилган ишкомлар, мевали ва манзарали дарахтлар театрга кўркамлик бахш этади. Улар сизнинг туйғуларингизни чархлайди. Ҳаёт ташвишларидан озод этиб, қалбингизни юксак туйғуларга ошуфта қилади. Зиналардан кўтарилиб, театрнинг қутлуғ эшикларига яқинлашар экансиз, унинг пештоқларини дадил кўтариб турган архитектура ютуқлари асосида бунёд этилган забардаст устунларга кўзингиз тушади. Хаёл кўзи билан қарасангиз бу устунлар театрга бир пайтлар тамал тошини қўйган Маннон Уйғур, Ятим Бобожонов, Аброр Ҳидоятов, Олим Хўжаев, Шукур Бурхонов, Наби Раҳимов, Сорахоним Эшонтўраеваларни эслатгандай бўлади. 95 йилдан бери бу санъат даргоҳи ўз бағрига ихлосмандларни чорлайди. Уларга юксак ҳислар, туйғулар улашади. Халқимиз тарихини кўз-кўз қилади. Айниқса, мустақиллик йилларида театр янгича маъно ва мазмун касб этди. Президентимизнинг саъй-ҳаракатлари билан театр тўлиқ таъмирланди. Замонавий ускуналар билан қайта жиҳозланди. Томошабинлар, актёр-муаллифлар учун катта қулайликлар яратилди.

— Биз эришаётган ютуқларимизни ҳақли равишда Президентимиз Ислом Каримов номи билан боғлаймиз,- деди мени кутиб олар экан театр директори, Ўзбекистон халқ артисти Ёқуб Аҳмедов.- Мустақиллик туфайли жамоамиз эркин мавзу танлаш, ватанимиз озодлиги, мустақиллиги йўлида жон фидо қилган халқимизнинг муносиб фарзандлари сиймосини яратиш, миллий туйғуларимизни кенг ташвиқ қилиш имконига эга бўлдилар. Муаллифлар ва санъаткорлар ўртасидаги ижодий ҳамкорлик мазмунан пишиқ, руҳий бақувват миллий туйғуларга ошуфта спектакллар яратишга имкон берди. Айниқса, томошабинларимизнинг ҳордиқ чиқариши, кўнгилли дам олишлари учун кенг имкониятлар очилди. Спектаклларни мароқ билан

МАДАНИЯТ

кўриш, эшитиш учун яратилган шароитдан томошабинларимиз қониқиш ҳосил қилмоқда. Айрим кунлари бир кунда иккита спектакль намойиш қилишга тўғри келаяпти. Ўриндиқлар ҳамиша томошабинлар билан банд. Томошабинлар талабини ҳисобга олиб репертуарларимиздаги 30 дан ортиқ спектаклни кўрсатаяпмиз. Замон талабларига мос, халқимизнинг миллий анъаналарини тарғиб қилувчи асарларни саҳналаштираяпмиз.

Ёқуб Аҳмедовнинг сўзларини тинглаб, театрда ўзингизни жуда эркин, хушвақт сезасиз. Айниқса, қайта таъмирлаш туфайли театр фойесининг шифти бутунлай бошқача мазмун ва моҳият касб этганига амин бўласиз. Ўзингизни нилий осмон остида тургандай ҳис қиласиз. Қалбингизга ажиб иликлик, беғуборлик тўлқинлари келиб урилгандай бўлади. Мустақиллик туфайли яратилган бундай шароит учун унинг бош меъморига таҳсин айтасиз. Бу ҳислар сизни томоша қиладиган спектаклга тайёрлайди. Асар қаҳрамонларининг таъсир кучини оширади. Театр шунинг учун театр-да. У давримиз учун буюк минбар, томошабинлар қалбига мустақиллик туйғуларини ошуфта этишда катта имконият яратади. Томошабинларнинг яхши ҳордиқ чиқариши, меҳнат қучоғига янгича қувват, куч билан киришишига ундовчи даргоҳ! Театрда намойиш этилаётган спектаклларнинг мундарижаси билан танишар экансиз, Соҳибқирон Амир Темур, шеърият мулкининг султони Алишер Навоий, истиқлол фидойиси Усмон Носир, адабиётимиз оқсоқоли Ойбек ва бошқа сиймоларнинг акс этаётганига гувоҳ бўласиз. Бундан ташқари жаҳон драматургияси дурдоналари, замонавий ижодкорларнинг асарлари юксак савияда саҳналаштирилмоқда.

Театр жамоаси мустақиллигимиз ғоялари, унинг теран фалсафасини келажаги буюк давлатнинг ёрқин режаларини тарғиб этишда катта куч бўлиб майдонга чиқмоқда. Бугунги кунда долзарб бўлиб турган маданий ва маънавий вазифалар яратилаётган спектаклларнинг мазмун ва моҳиятини ташкил этмоқда. Жойларда театр санъаткорлари билан учрашувлар, турли долзарб вазифаларга бағишланган мунозаралар уюштирилмоқда.

Театр жамоаси бутун республика бўйлаб гастролларда бўлишяпти. Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах вилоятларида намойиш этилган спектакллар бугунги театр жамоасининг салоҳияти юксаклигидан далолат беради.

Театрда узоқ йиллардан бери ижод қилиб келаётган Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ артисти Зикир Муҳаммаджонов фидойи инсон сифатида барчага ўрнак бўлмоқда: 87 ёшга кирганига қарамай ҳамон спектаклларда роллар ижро этмоқда. Бундай фидойи санъаткорлар анчагина.

Театрнинг учинчи қаватига кўтарилар экансиз, сизни музей ўз қучоғига чорлайди. У ерда театр бир пайтлар ўз репертуарини Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг "Падаркуш" асари билан бошлаганига гувоҳ бўласиз. Маннон Уйғур театрга анча муддат бош режиссёрлик қилган, Аброр Ҳидоятов Отеллони қойилмақом қилиб ўйнаган, Олим Хўжаев, Алишер Навоийни саҳнада тирилтирган, Шукур Бурхонов Сафоклнинг "Шоҳ Эдип" спектаклида шоҳона образ яратган... Музейдаги экспонатларни кўриб театрда саҳналаштирилган спектаклларни жаҳоннинг ҳамма мамлакатларидан келган меҳмонлар томоша қилган деган хулосага келиш мумкин.

— Музейимизда 200 дан ортиқ спектакллардан лавҳалар бор,- дейди музей мудираси Дилрабо Ҳикматова. - 50 дан ортиқ актёрларнинг ҳаётини акс эттирувчи экспонат -лавҳалар жой олган. Музейимизнинг таассуротлар китоби бор. Унга томошабинлар ўз таассуротларини ёзиб қолдирадилар. Китобда Юлиус Фучик, академик Ғафур Ғулом, республикамизга ташриф буюрган Англия парламенти делегацияси аъзоларининг дастхатлари борлиги театрнинг порлоқ бугуни, нурафшон келажагидан далолат беради.

Юртбошимиз Ислом Каримов "Юксак маънавият — енгилмас куч" номли асарида миллатнинг маънавиятини юксалтиришда, санъатнинг, жумладан театрнинг роли ҳамон беқиёс эканлигини уқтирадилар. Унда театр санъати намоёндалари зиммасида ҳали масъулиятли вазифалар борлиги алоҳида таъкидланади. Театр жамоаси бугунги кунда ана шундай масъулиятли вазифаларни ҳис қилган ҳолда ижодий меҳнат қилмоқдалар. Зеро, бугунги давр улардан шуни тақозо қилмоқда.

Юртбошимиз Ислом Каримов "Юксак маънавият — енгилмас куч" номли асарида миллатнинг маънавиятини юксалтиришда, санъатнинг, жумладан театрнинг роли ҳамон беқиёс эканлигини уқтирадилар. Унда театр санъати намоёндалари зиммасида ҳали масъулиятли вазифалар борлиги алоҳида таъкидланади.

ЎГИТ

Эй дил! Нелар билан бўлур ҳаёт обод, гўзал, нурафшон?

Эрса гар болада — одоб, йигитда — шижоат ва кексада ирфон.

БИЛАСИЗМИ?

Япониянинг Ишигаки ороли ёнида 1971 йили рўй берган дарё тўлқини 85 метр баландликка кўтарилган экан.

* * *

Сайёрамиздаги арилар ҳар куни 3 триллион гулни чанглатиб, 3000 тонна асал йиғади.

* * *

Олимларнинг айтишича, энг йирик дўл Коффейвиль (Канзас штати, АҚШ) ҳудудига ёғган. Бир дона дўлнинг оғирлиги 700 гр.ни ташкил этган.

ТУРФА ОЛАМ

Ғаройиб касаллик

Ота-она учун боланинг табассумидан ортиқ қувонч бўлмаса керак. Аммо, 12 ёшли Сюй Пинхуэйнинг ота-онаси ана шу кулгу туфайли азият чекмоқда.

Хитойнинг Чунцин шаҳрида туғилган қизалоқ 11 йилдан буён тинмай куларкан, ҳатто у сўзлашиш, мактабга боришдан маҳрум бўлган. Айтишларича, шифокорлар, табибу гипнозчилар қизчанинг кулишини тўхтатишга нечоғлик уринишса-да бари бефойда бўлган. Уларнинг биргина умиди, янги технология бўйича бош мия тўқимасини текшириб, шикастланган нуқтани аниқлашлари қолган холос.

Олтин автомобиль

90 фоиз қимматбаҳо металдан қайта ишланган автомобилда саёҳат қилиб бўлмаса-да, кўргазмада энг олий ўринни олишига ишончим комил, дейди Роберт Эспиноза.

1960-1980 йилларда ишлаб чиқарилган автомобиллар орасида "Авто модаси ва "қаҳрамони" титули бўйича ҳар йили ўтказиладиган конкурс ва кўргазмада ҳамма номинацияда энг биринчиликни олган "Pura Onda" маркали автмобиль бундан кейинги конкурсларда иштирок этиши таъқиқлаб қўйилган эди. Бироқ, афсонавий шахсга айланган автомобиль муаллифи Роберт Эспиноза автомобилни модернизациялаш йўли билан яна навбатдаги кўргазмада иштирок этишга имкон топди. Томошабинлар эътиборига ҳавола этилган ушбу автомобильнинг майда деталидан тортиб то ўриндиғигача олтиндан ясалган.

Янги рекорд

Сайёрамиздаги энг қари ва энг баҳайбат тошбақа Авлиё Елена оролида яшайди. Жонатон исмли ушбу тошбақа 176 ёшга кириб, янги рекордни ўрнатди.

Бу тошбақа 1852 йили тахминан 50 ёшида оролга (Губернатор қароргоҳига) олиб келинган. Уни узоқ яшаганига далил бўла оладиган — 1900 йилда тошбақанинг сурати чоп этилган газета ҳам бор. Бундан олдин рекорд ўрнатган галапагосслик тошбақа 2006 йили Австралияда 175 ёшида ўлган эди.

Қадимги ҳайкалча

Мисрлик ҳамда европалик археологлар Аменхотеп III нинг силлиқланган қора тошдан ясалган ҳайкалчасини топишди.

Нил дарёсининг ғарбий қисмида (авваллари Аменхотеп III нинг мақбараси бўлган жой) олиб борилган қазилма ишлари чоғида ушбу фиръавннинг иккита ҳайкали топилган. Экспедиция раҳбари Хуриг Суризяннинг айтишича, аслида бу ерда 1999 йилдан буён тадқиқот ўтказиб келинса-да, бундай ноёб ҳайкалча илк бор топилиши экан.

**Наргиза ХУДАЙБЕРГАНОВА
тайёрлади**

ДУРДОНА

Ҳаёт гоҳ ширин бўлса, гоҳида аччиқ...

Мавлоно Жалолиддин Румий "Маснавий"да шундай нақл қиладиларки, Луқмон қул бўлиб, хўжаси уни ҳурмат қилар, бирор таом усиз ўтмасди. Хўжасига қандай таом келтирмасинлар у Луқмон билан баҳам кўрар, қўли етмаса у ҳам емас эди. Бир куни хўжага бир қовун келтиришди. Хўжа Луқмонни чорлаб қовунни тиларкан унга берди. Луқмон қовунни иштаҳа билан еди. Иккинчи тилимни ҳам шундай еди. Хожаси унга кетма-кет қовун тилимлаб бераверди. Охирги тилим қолганида хўжасининг ҳам ҳаваси келиб, бир тилимни оғзига олиб борди. Аммо қовун шу қадар аччиқ ва заҳар эдики, хожа ўзидан кетиб қолди. Ҳушига келгач Луқмондан: "Нега сен қовуннинг бу қадар аччиқлигини била туриб еявердинг, қандай чидадинг?",- деб сўради. "Хожам,- деди Луқмон. - Мен сенинг қўлингдан неча марталаб лаззатли таомлар еганман, бир марта аччиқ таомга дуч келсам, уни қайтарсам қандай бўларкин, деб ўйладим",- деди. Хўжа Луқмоннинг бу фазлу ҳимматига офаринлар ўқиди.

Ҳа, ҳаёт гоҳ ширин бўлса гоҳида аччиқдир, унга чидаган ютади.

Юксак даражага эришиш йўли

Доноликда тенги йўқ бўлган Луқмони ҳакимдан бир куни одамлар:

— Бундай юксак мартабага қандай эришдинг?- деб сўрадилар.

— Бировларнинг айбини ахтармадим, ёмон гаплардан тилимни тийдим, нафсимни ҳаромдан сақладим, сўзласам рост сўзладим, аҳдимга вафо қилдим, меҳмонимни ҳурматладим, қўшнини ҳимоя қилдим, маломат сўзларни сўзламадим, кўпчиликнинг хизмати учун доим тайёр турдим, ялқовликдан қочдим. Амалларим мени шу даражага олиб келди,- деб жавоб қилди Луқмони ҳаким.

**М.ХУДОЙҚУЛОВ
тайёрлади**

МТУ

«Матбуот тарқатувчи» Акциядорлик компанияси

2009 йил учун газеталар, журналлар ва китобларга обуна давом этаётганлигини маълум қилади.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг миқёсли ислоҳотлар ва юртимизда кечаётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар, Ватанимиз маънавий-маданий ҳаётидаги янгиланишлар ва воқеалар, хорижий мамлакатлар ҳаёти билан яқиндан ва мунтазам танишиб бораман десангиз вақтли матбуот нашрларига обуна бўлинг!

Обуна «Матбуот тарқатувчи» АК ва «Ўзбекистон почтаси» ОАЖнинг барча бўлимларида чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Маълумот учун қуйидаги телефонларга мурожаат қилишингиз мумкин:

Тошкентда: 233-67-71, 233-67-98

Компания тизимидаги жамиятларнинг телефонлари:

ҚР Нукус (3612) 22-88-68
Андижон (3742) 22-29-89
Бухоро (3652) 25-47-49
Жиззах (3722) 22-40-01
Қашқадарё (3752) 25-40-27
Навоий (4362) 23-26-86
Наманган (3692) 26-29-80
Самарқанд (3662) 34-22-53
Сирдарё (3672) 25-47-70
Сурхондарё (3762) 27-49-03
Тошкент вил. (3712) 233-13-04
Фарғона (3732) 24-29-22
Хоразм (3622) 26-63-75
Компания бўлими 234-85-99

VATAN TUYG'USI HAR NARSADAN USTUN
MILLIY TIKLANISH

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН "МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ" ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

ҲОМИЙ:
«МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ» АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ

Ахтам ТУРСУНОВ, Аҳрор АҲМЕДОВ, Ғолибшер ЗИЯЕВ, Сувон НАЖБИДДИНОВ, Муҳаммаджон ҚУРОНОВ, Ражаб ЖУМАНИЁЗОВ, Ғафуржон МУҲАМЕДОВ, Улуғбек МУҲАММАДИЕВ, Шоира УМАРОВА, Рустам ҚОСИМОВ, Баҳодир ШАРОФОВ, Арслон ЭШМУРОДОВ

Бош муҳаррир:
Жалолиддин САФОЕВ

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи-назаридан фарқланиши мумкин. Реклама ва эълонлардаги факт ва далиллар учун таҳририят жавобгарликни ўз бўйнига олмайди.

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ: Тошкент-100000, Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй

Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади. Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Буюртма — Г-423, Адади — 4564

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

ТЕЛЕФОНЛАР: (8-371) 234-87-74, 234-87-73, 234-86-41 ФАКС: (8-371) 234-69-55, 234-01-47

Ҳажми 4 босма табоқ офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-2

Саҳифаловчи: Акбар ШОДИЕВ
Навбатчи муҳаррир: Исмат ХУДОЁРОВ
Навбатчи: Дилноза ҲАЙИТОВА

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 19.00.